

AU BON MARCHÉ

„Oleó és szilárd tisztoság” folytonos alapelve az AU BON MARCHÉ üzletének.

ARISTIDE BOUICCAUT
NOUVEAUTES
PARIS.

Van szerencsénk a tiszt, hűgyvilágot értesíteni, hogy a tél óráira új, képes katalógusunk épen most jelent meg, és kívántra mindenkinek bízom benne megkérdezzük. Újleti forgalmunk folytonos növekedése következtében összes téli ajándékaink választéka gazdagabb, mint valaha; és felfedezték az általunk nyújtott elvitatlanul előnyök is, szintugy az árak olcsósága, valamint az árak jószágára nézve. Tudakozódásra küldünk bérmentre mintákat minden legúj. selyem-, plüsch-, bársony-, posztó-, gyapjú-, fantasie- és nyomott kelméinkből, csipkék-, szalagok-, szőnyegok- és butorszerzetekből, valamint albmokát, leírásokat és rajzokat újonnan szerzett modelljeinkből, divatos öltözékekben, kárpokok-, öltözkönyk-, costumok-, fej- és hajdíszekben, szoknyák-, alsószoknyák-, reggeli ruhákban, ru- és leány-öltözékekben, prémek árúban, férfi-ruhákban, kősz fehéremékekben, urak, hölgyek és gyermekek részére; szobkandóknak, harisnyfélék-, nap- és esernyőkben, kesztyűk- és nyakkendőkben, virágok-, tollak-, zsi, női és gyermek-lábbelben, rövid árúban, párisi iparcikkokban (Articles de Paris), utazási cikkeken, kárpitosmunkákban, butorokban, stb. — Au Bon Marché kiinteti magát mint a legnagyobb és legjobban berendezett áruháza, és mint valamennyi idegen által fölkéretett látni való. Az Au Bon Marché üzlet, mely épületeit folyton nagyobbitja, anélkül, hogy a t. közönség mindig emlékező odaátjárását elterjedt volna, nem régebben nyitotta meg új épületeinek jelentékeny részét, és immár berendezés, raktárak és épületek tekintetében unicumot képez. Tolmások, bármely nyelvre, a helyiségeket és berendezést megtekinteni óhajtó idegeneknek rendelkezésükre állnak. Minden megrendelést 25 franktól fölfelé — a butorok, ágyneműk és néhány katalógusunkban közelebb megjelölt cikkek kivételével — egész Ausztriában, Magyarországban, valamint Németországban bérmentesen küldünk a legközelebbi vasúti, vagy posta-állomásra. Csak a tulajdonképeni bevittl van fizetendő az elfogadó által. — Az Au Bon Marché ház nem bír főkéladásokkal, se utazókkal, úgynökök- vagy egyéb képviselőkkel. Minden közvetítési ajánlat e szerint komolyan visszatartandó. 3785

Alkalmi butor-vásárlás!

PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI

hazai gyártmányu asztalos és saját készítményü kárpitos butortermeiben
Budapest, IV. (bélv.) koronaherceg-utca II. sz., I. emelet, a zsidó-utca sarkán, a főposta-palotával szemben.

A lefolyt nyári idény alatt műhelyeinkben nagy mennyiségű butor gyártott, minek következtében terméink és raktáraink annyira tuhalmozóvák, hogy eme óriási készletünket minden elfogadható, még az előállítás áron alul is eláruljuk, amennyiben e tömeges gyártás ama kellemes helyzetbe jutott, hogy szilárd minőségű, száraz anyagból készült butorainkat olcsóbban adhatjuk, mint b. irhol - azokért 2 évi jótállást vállalunk.

Háló, ebédli és dolgozó szoba berendezések, mindenemű fából és színben a legújabb divatu angol, barokk, renaissance és ó német stílusban, valamint szalon-garnitúrák, a legdivatosabb francia kelmékkel bevonva, egy ebédli és háló divánok és ottomanok a leggyorsabbítottól a legfinomabb kivitelig óriási választékban találhatók.

Árának a következők: Teljes ebédli-berendezések, u. m. 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és mosó 90 forinttól 700 forintig. — Teljes hálószoba-berendezések, u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztalokkal 100 főtől 500 főtől 800 főtől. — Szalon-berendezések u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztalokkal 100 főtől 500 főtől. — Ottomanok 22 főtől 100 főtől. — Háló-divánok 20 főtől 80 főtől. — Magas támlájú ebédli divánok, szövetből vagy bőrből, 40 főtől 300 főtől. — Iróasztalok 12 főtől 120 főtől.

Ezenkívül minden alaku és minőségű egyes butordarabok megrendelés és rajz szerint a legújatosabban készítettnek. Terjedelmes képes butor árjegyzékünk ingyen és bérmentve küldeték, s vidéki megrendelések postosan eszközöltetnek.

Hazafias tisztelettel Patyi István és Társai.

VASÁRNAPI UJSÁG

46. SZÁM. 1888. BUDAPEST, NOVEMBER 11. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre 6 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, fél évre 4 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt. Külföldi előfizetésekre a postalong megfizetésű viteldij is csatolandó.

Poudre laxative de Vichy
dr. SOULIGOUX L. furdőorvostól
Vichy-les-Bainsban. 3767

E por jeler hatással bír mindennemű székrekedésnél, különösen pedig olyanoknál, melyek az emésztés zavarára, májkölkö, a belek pettyűdésére stb. előfektől vannak föltételezve. Kiténo hatással bír migraine, agy-vertóulás, aranyár stb. eseteinél. — Egy üveggel 1 forint 50 krajczár.

Főraktár az osztrák tartományok részére
Pserhofer J. gyógyszerháza Bécs, L. Singerstrasse 15.

BARNA FOGORVOS
Budapest, váci utca 24. szám.
Készít egyes fogakat, fogsorokat és plombokat, jótállás mellett; árak mérsékelték. Kívántra részletfzérésre.

PARIS
GRANDS MAGASINS DU
Printemps

NOUVEAUTES
Nagyszerű
ILLUSTRÁLT ALBUMUNK mely 554 új mintarajzot tartalmaz Női, Férfi és Gyermekek toltékben, lajstroma a legújabb szöveteknek mint: selyem, szürme, karton, csonon stb.

Ép Most Megjelent.
Sztéküldése ingyen és bérmentve.
Bérmentesített levelek intézendők:
MM. JULES JALUZOT & Ce
à Paris

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps óriási raktárán levő szövetek mintái. (Árat és felt meghatározni kérünk).
Minden 25 frankot meghaladó rendelémény Magyarország minden részébe bérmentve küldeték. Bér- és Vámentesen a számaösszeg 15 00 nozzácsolása mellett.
Külön továbbító házunk az Osztrák Bajor határon Salzburgban, Mozartplatz N. 4.
Szükségesnek tartjuk tisztelt megbízóink kezes nyelvébe ajánlani, miszerint a Grands Magasins du Printemps nem tart utazókat, kórháztárat sem külföldön, sem Franciaországban. Minden megbízás directe Parisba intézendő.

VILMOS CSÁSZÁR A PÁPÁNÁL.
Az alább következő leírást, mely Vilmos császár vatikáni látogatására vonatkozik, egy oly szemtanu előadása után közöljük, a ki állásánál fogva hivatalosan vett részt a pápai palota falain belül végbement szertartásokon, s tudósítását az «Illustrazione italiana»-ban tette közzé.

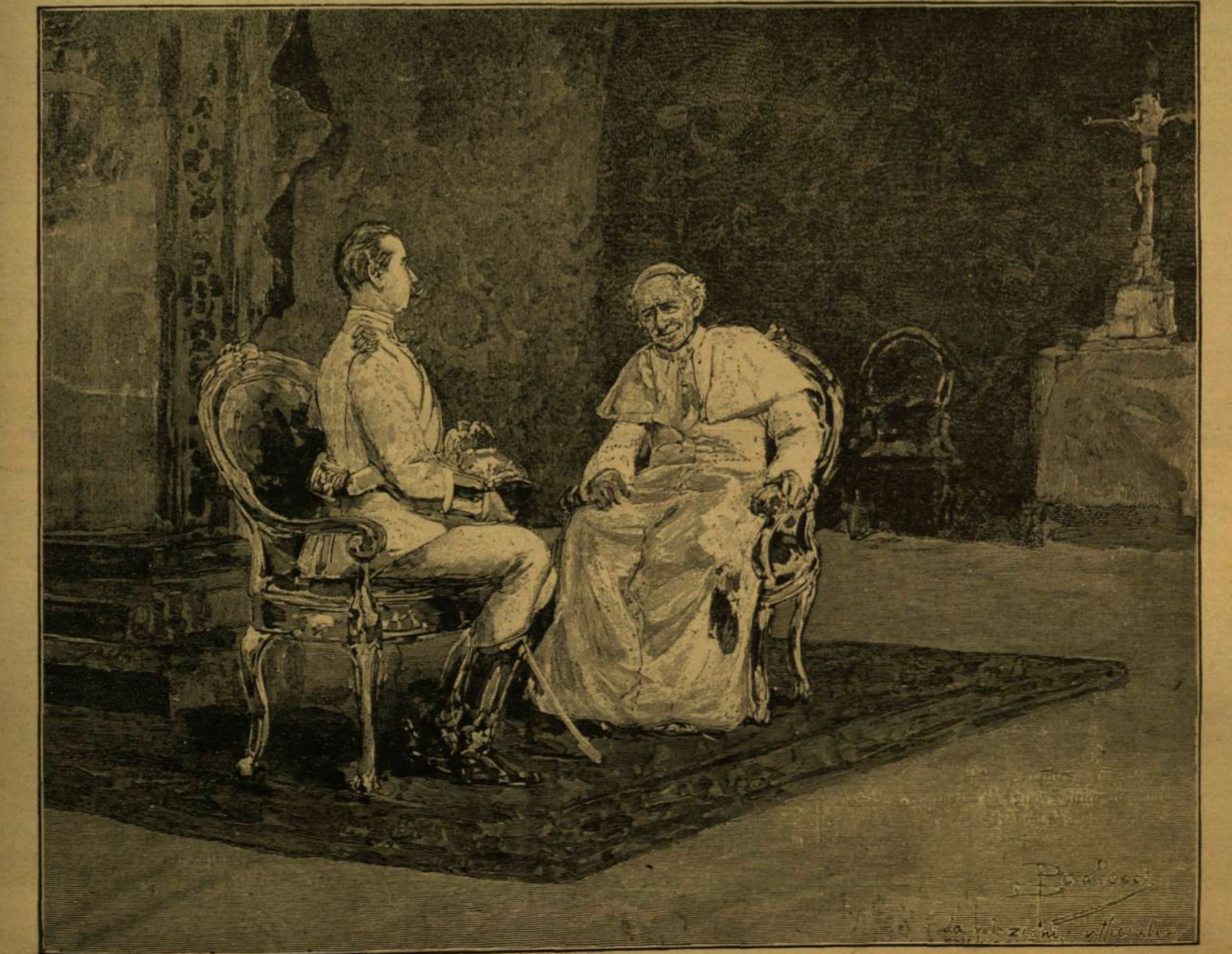
Október 12-én indult el Vilmos császár a Vatikánba, még pedig az előzetes megállapodások szerint, hogy a pápa érzékenységét, a ki az olasz királyságot hivatalosan még mindig vonakodik

elösmerni, kimélje, a német követségi palotából, mint német területről. Sokan gyűltek össze ez alkalomra a pápaság hívei és a római arisztokrácia köréből, hogy tanui legyenek a felvonulásnak és megbámulják a festői menetet, mely szemek előtt feltárult.

A császár kíséretében volt Schlözer pápai követ, Libenau udvari marsall, Pirekhr gróf, Bis-marek Herbert gróf, Raschdau követségi tanácsos, Hahnke hadsegéd, a katonai kabinet főnöke,

elösmerni, kimélje, a német követségi palotából, mint német területről. Sokan gyűltek össze ez alkalomra a pápaság hívei és a római arisztokrácia köréből, hogy tanui legyenek a felvonulásnak és megbámulják a festői menetet, mely szemek előtt feltárult.

A császár kíséretében volt Schlözer pápai követ, Libenau udvari marsall, Pirekhr gróf, Bis-marek Herbert gróf, Raschdau követségi tanácsos, Hahnke hadsegéd, a katonai kabinet főnöke,

II. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR LÁTOGATÁSA A PÁPÁNÁL. — AZ «ILLUSTRAZIONE ITALIANA» RAJZA.

Sipőcz-féle gyógyborok!

Ezen közkeveltségnek örvendő és az orvosok által is a legnagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason készítményü kiülföldiekkel a versenyt bátran kiállják, a legjobb minőségű anyagokból készítim; ezen borok étvággerjesztő, idegerősítő, a vérképösödést elősegítő diätetikus készítmények;

Pepsin bor

kitűno hatás mindennemű gyermekbajoknál, vérszegény és tuberkulosis gyermekekénél, megszünteti a gyomorégést a bor v. sörnek túlságos élvezete után. 1 palack ára 1 frt 50.

Coca bor

az idegrendszer élénkítésére, erősítésé. e és tevékenységének fokozására orvosilag sokszorosan ajánlott becses szer, rögtön megszüntet mindennemű ideges fájdalmat, migrént, fog- és arcfájdalmat. 1 palack ára 1 frt 50.

China és China vasbor

sápadtság, vérszegénység, étvágytalanságnál, általános gyengeségnél hosszú és nehéz betegségek után a legjobb sikerrel lesz használva és végre kitűno erősítő szernek bizonyul az aggkorban. 1 palack ára 1 frt 50.

10 üveg egyszerre rendelve 12 frt osztr. ért.

SIPŐCZ ISTVAN
gyógyszerész.
Művegyészteti laboratoriuma Pécsen.

Franciaország és a Külföld Minden illatszerezés é nél és Po-drásznál
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
CH. FAY, ILLATZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Brüsszelben az 1888-ik évi nemzetközi kiállításon arany éremmel kitüntetett gazdag szénsavtartalmu asztali és gyógyvíz

AMOHAI
ÁGNES
FORRÁS
SAVANYUVÍZE

Edeskaty L., magy. k. és szerb. k. udv. ásványvíz-üzemeltetőnél Budapeston, nemkülöben gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint a helyben 50 év óta fennálló NŐI DIVAT-ÜZLETEM ÁTVÁLTOZTATÁSA MIATT, hatóságilag engedélyezett

nagy kiárusítást

rendezek női divat-árúkból, mellyel alkalmat nyujtok a m. t. közönségnek a legczélseztibb karácsonyi- és ujévi ajándékokat már most legolcsóbb árakon beszerezhetni. — Raktáram egyáltalán solid, finom bel- és külföldi divat-kelmékből áll rendkívül leszállított szabott árak mellett.

ugy fekete mint szines divat-kelmék, duplaszélés, méterenként 35 kr.-tól kezdve.

Ezen kedvező alkalom felhasználására egész tisztelettel kérem a nagyérdemű közönség szives látogatását.
LEONHARD M., ezelőtt JANKOVITS P.
Budapest, Deák Ferencz-utca 10. szám alatt.

GRÓSZ LAJOS

fogtechnikai műterme
Budapest, Magyar-utca 1. szám alatt,
a Hatvani-utca sarkán,

készít műfogakat, fogsorokat és javításokat.
Rendkívül olcsó áron, teljes állás mellett.

Brancsics tábornok, Lucanus, belső titkos tanácsos, Wittich főhadsegéd, Leuthold udvari orvos, stb. stb.

A császárt a lépcső alján Ruspoli herceg fogadta, majd néhány lépcsőfokkal feljebb Machi, pápai majordomus, a főpapok, a nemzeti testvérparancsnok a több titkos kamarás csatlakoztak hozzájuk, s azzal a társaság megindult a pápa lakosztálya felé. XIII. Leo pápa elébe jött császári vendégének, körülvéve bibornokjaitól, fehér gyapju-talárban. Vilmos császár mélyen meghajolt, a pápa pedig mindkét kezét feje nyújtotta és behívta kabinetjébe. Ebben a pillanatban történt, hogy a császár, ki testőrzédesi fehér egyenruhát viselt, sással díszített ezüst sisakkal, a sisakot kiejtette kezéből, melyet aztán Della Volpe emelt fel hirtelen. Vilmos császárt nagyon meglepte XIII. Leo tisztos ósz alakja, rendkívüli soványsága, ifjúi tűzben égő tekintete s modorának szeretetreméltó nyíltsága.

A pápa és a császár pontosan kiszámított huszonkilencz percig értekeztek együtt, s beszélgetések fonalát csak Henrik herceg közbelépése szakította meg. A mi a beszélgetés tárgyát illeti, jól értesült források tulzottnak jelenti ki a lapoknak erre vonatkozó híreszteléseit. Tény csak az, hogy a pápa örömet fejezte ki a vallási béke felett, melyet ez idő szerint Németország élvez, és minden ékesszólását kifejezte, hogy meggyőző a császárt, mennyire szükséges nemcsak fenntartani, de ápolni és erősíteni ezt a békét. A mi a pápának jelenlegi helyzetét illeti Rómában, XIII. Leo egészen indirekt módon adta tudtára a császárnak tiltakozását, de a nélkül, hogy bármily ígéretet akart volna e tekintetben Vilmos császártól kapni.

A beszélgetés befejezése után a pápának bemutatatták az egész kísérletet s azzal a császár ugyanazon szertartások közt, a mint jött, visszavonult, miután még Vilmos császár Rappolla bibornoknál is rövid látogatást tett.

Később a császár és kísérete megtekintették a Pinakothekát, a könyvtárt, a loggiákat, a vatikáni muzeumot stb. Vilmos császár mindenütt élénk érdeklődést mutatott, de leginkább meg-lepte a konstantinápolyi csata óriási falfestménye és a Sobieski győzelmét feltüntető nagy kép. A Vatikánból a császár egyenesen a Quirinálba tért vissza.

ŐSZI ESTE.

Verőfényes szép őszi alkony,
A fa levele hulldogál,
Lelhulló piros falevére
Bágyadtan süt a holdsugár.
Én ifjúságom, oda vagy:
Örömeimnek rózsabokra,
Csak az emlék, mi megmaradt,
S mélázva néz a szép napokra.

Hogy elsiattél, ifjúságom,
Mint fényes pára, eltűnél!
Ez alkonyon el-eltűnődöm
A fész regg emlékinél.
A mindenható szeretet
Panaszomat virágra vonta,
Álmodtam szepet, gyönyörűt,
S beszévdődött álom dalomba.

Hogy elsihansz te is fölöttem,
Gyümölcsigerő hév nyarom,
A melyben a munka-verték
Drágább, mint gyöngy és színarany.
Élni családért és honért,
Oh ez magasztos égi pálya!
Vágyam: legyenek boldogok,
Ha jutok éltém alkonyára.

Az alkony itt. Már már közelget
Az enyém is. Napom hajol;
De mindig hallok dalt. Az égből?

Vagy e száraz bokrok alól?
Bárhonnan jó, engem leköt
Egy édes, egy varázsízűget:
Szeretettel olyan a szív,
Mint a verőfényes természet.

SANTHA KÁROLY.

OROSZ ÉLETKÉPEK.

A hivatalnok-világból.

IRTA JERMOLOV IVÁN.

Ezelőtt 40 vagy 45 évvel mindnyájan azt reméltük, hogy Miklós császár vaskeze véget vet ama végtelen erkölcsi romlottságnak, mely az egész birodalomban felülről lefelé uralkodik. Voltak is rövid időszakok, melyekben az uralkodó rettenetes haragjától félve, a nagy rablók kissé meghuzódta, de mihelyt a Szibériába való száműzések és akasztások e reven megszüntek, minden a régi kerékvágásba visszazökent, s ott vagyunk a hol előbb voltunk, a külfönséggel, hogy most már panaszkodni sem szabad, mert hiszen az erre vonatkozó ukázok s legfelsőbb elhatározások mindenről gondoskodnak; a kinek nem tetszik, tegyen róla, de úgy vigyázzon, hogy a panasz torkára ne forrjon. Miklós császár a szabasztapoli gyászos események után minden gondját a hajóhad újraszervezésére fordította, és bátran elmondhatjuk, hogy avval a pénzzel, mely azóta e czélra fordítva lön, vert ezüstből készült hajókat lehetett volna előlítani. Így azonban a papírosok, de csakis a papírosok keresendők az orosz hajóhad mindenféle újabb járművei. Nem sokkal jobban vagyunk ama roppant készletekkel, melyeknek állítólag a birodalom különféle katonai raktáraiban fölös számmal kellene előfordulniok.

— Hej, Alexander Nikoforovics! — kiáltja az X-i várparancsnoksághoz beosztott főintendáns az előtte nagy mérgesen ezammogó raktári tisztnek. — Hallod — vagy nem hallod! — holnap tíz órára megvizsgáljuk a raktárakat, pinczéket és a kézi pénztárakat; remélem, nem lesz baj; mindenkinek megvan a maga esze, a ki pedig azt hiszi, hogy eszemet holmi szemfényvesztésekkel kijátszhatja, nagyon, de nagyon csalódik; egy csepp kedvem sincs arra, hogy mások hibáért én ismerkedjem meg a czoboly-vagy kérkavadaszat titkaival.

— Na, na batuska, — viszonzá a megszólított csinovnik, — csak ne löj, mielőtt lenne kire; nálunk mindent a legnagyobb rendben fognak találni, s ugyan finom orru revizor legyen, a ki rajtam kifogja.

— Az a revizor ez egyszer magam leszek, — veti közbe a főintendáns — én pedig nem igen szoktam felülni, különösen ha ily fajta emberekkel van dolgom, mint ti vagytok.

E rövid, de ugyan érthető párbeszéd után a főintendáns alárendeltjének hátat fordítva gyorsan eltávozott.

A közeli revízió híre hamar elterjedt, és különféle helyeken egymástól nagyon eltérő hatást idézett elő. A katonai kórház pinczéiben éjszakai idején egy szál gyertya világánál sötét alakok sürögtek és forogtak. Az állítólag mingréliai és georgiai óborral telt hordók kiváló gondozásban részesültek, a mennyiben nehogy ürességek napfényre jusson, színez a legjobb vízzel megtöltöttek. Az erős bor úgy is megártott volna a lábadozó betegeknek, meg aztán minek az a sok bor, ha csak elvételre, nagy ritkán kaphat belőle valaki? A gyógyszerész úres fiókjaiba és üvegeibe orvosságok és szerek helyett kőpor és víz jutott. Egy szóval mindenütt volt valami, csak az nem, a minek lennie kellett volna.

Amde míg az illető kezelők és raktárnokok ily módon a szemfényvesztés mesterségét üzték,

a kórház igazgatója azon törte fejét, honnan vegye a folytonos elszámolás alatt lévő betegeket, kik tulajdonképen csak a papírosok figuráltak, mert valóságos beteget soha sem vettek fel a kórházba a »helyszüke» miatt, de azért esztendőre sok ezer beteg ápolása és tartása fordult elő a számadásokban, míg az erre való pénzt rangfokozat szerint szépségesen maguk közt felosztották.

Hogy aztán még a pópának is jusson belőle, formaszereü temetések tartattak meg hetenként háromszor vagy négyszer, mikor a koporsó ára, gyertya, tömjén, és temetési díj a pópa s a sírásó, meg az énekesek közt megosztott.

Néhány kopékaért, meg egy jó adag pálinka kiszolgáltatása mellett, a kitűzött napon az X-i kórházba annyi beteget fogtak, a mennyi csak kellett, és mindenkinek ágya fölött szépségesen ott lógott a szokásos fejtábla, melyen a betegség neve, valamint a beteg neve olvasható volt.

Az eféle komédiákról mindenki jó levele értesítve lévén, meg a legheveseb revizor sem volt képes valami hibát találni, de ez egyszer a véletlen, mely Oroszországban a gondviselés szerepét szokta játszani, úgy akarta, hogy a vizsgálat tartama alatt valami főcsinovnik utazott keresztül X-en és egyenesen a korona házába hajtattott, a hova az ilyen uraságok költséghimélés tekintetéből szállni szoktak.

A kapu alatt egy mumivá száradt koldus álldogált, kit a nagy ur fogata kevésbe mult, hogy le nem járt.

— Hej emberek — kiáltá dörgő hangon a főcsinovnik — takarítsátok el szemem elől ezt a madárijesztőt, kitől lovaim megbokrosodtak. Huszonöt batogót a hátára!

— Kár lenne batuska, — rikácsolá a szegény koldus, — a kórházba kerülnek, akkor aztán neked gyűlne meg a bajod! Pedig ép most van ott a revizor. Ha, ha, ha!

— Micsoda revizor? — kérde a nagy ur az előtte hajlongó szolgától.

— Hát uram, csakugyan a revizor van itt, azaz nem is a revizor, hanem a főintendáns, ki a kórházat s a többi intézeteket megvizsgálja.

— No, erre kíváncsi vagyok magam is, — dörmögé a nagy ur. — Vezessetek a kórházba, hadd lám, mi történik ott.

Nyájas olvasó, láttál-e már valamikor juhnyáját, melyet kóbor farkasok megtámadtak? láttál-e már embert, kit álmában hideg vízzel leöntöttek? Mindez semmi ama rémülethez képest, mely a főintendáns, mint revizort, a többi urakkal együtt elfogta.

— Kegyelmes ur, excellenciád szerencsétlen bennünket városunkban, — kezdé remegve a kórházi igazgató.

— Mit parancsol excellenciád? — folytatá halálsápadtan az ispravnik.

És mindenki előtérbe tolta magát, hogy legalább valamely kegyes mosolyban vagy szóban a történetükről fevilágosítást nyerjen, de ő excellenciája, kit a kézzel fogható zavar arra a gondolatra hozott, hogy itt tán a zavarosban nem rossz halászat eshetnék, fel és alá tolta nagy komolyan szemöldéit, de semmit sem válaszolt. Egyszerre, mintha csak valami megcsipette volna, helyben kettőt fordult a sarkán, és gúnyosan mosolyogva a főintendánszt az ablakmélyedésbe vonzolta.

— Hát ki itt a legnagyobb tolvaj? — kérde a kegyelmes ur, — erősen a megszólított uri ember szeme közé nézve. — Kit illet meg az első dicsőség az akasztófán? No csak ki vele; ideje már, hogy valahára ez a bünfészek kipörköltessék.

— Excellenciád, — hebegé majdnem siránkozó hangon a főintendáns — minthogy a vizsgálatot csak imént akartam megejteni, határo-

zott nézetet még nem nyilváníthatok, de ha megengedi, holnap délre már egészen tisztában leszek.

— Jól van tehát, és úgy vigyázzon, hogy az én utánnézésemre szükség se legyen, mert én nagyon röviden szoktam az efféle emberekkel elbánni.

— Meglesz, kegyelmes uram, — viszonzá mély bókók közt a megszólított.

Az excellenciás ur lassu, méltóságjeljes, lépésekkel elbagyta a termet, és a korona-épület felé tartott, hol az ispravnik felesége három leányával a hatalmas ember ebédjét készítette.

A megrémült család rövid tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy az intendáns közbenjárása mellett a hatalmasabb tolvaj lekenyerezését megkísérik, mely műtéthez mindenki vagyonaához, illetőleg a lopott holmik nagyságához mérten készpénzben adakozni kénytelen volt.

Háromszázezer papírrubel jött össze egy félóra alatt, mely összeg átadásával a főintendáns lön megbizva.

Valami különös megerőltetésbe nem kerülhetett a kapacitálás, mert ebéd után ő excellenciája előkivánta troikáját és épen ki akart a kapu hajtani, midőn — oh csodák csodája, a kerületbeli új revizor kocsija állt meg a ház előtt. Tableau!

Kétszeri nyuzás, kétszeri gyapjunyírás!

De mint mindenütt, úgy Oroszországban is vannak a szabálytól eltérő kivételek. Az új revizor még nem lopott, még nem tanulta meg a mesterséget, melyet elődjei oly jövedelmezően folytattak, hanem erőlesen hozzá látott a különféle pénztárak és intézetek megvizsgálásához, minek aztán az lett a vége, hogy az egész kompánia — ő excellenciájával együtt — a szibériai ölbányákba került.

A czár nem a rendszert, hanem az embereket okozta, és ez a ferde nézet Miklós czártól mostanáig fentartotta magát, s alig hisszük, hogy a bajon segíteni lehetne.

II. Sándor czár meggyilkoltatása után véletlenül rájöttek, hogy a téli palota ezüst és arany asztali készleteinek fele eltűnt. A sok vaspántos láda a hozzávaló lakatokkal megvolt ugyan, de a tartalom elveszett. A vizsgálatból csak annyit lehetett kideríteni, hogy évtizedek óta a minduntalan változó felvigyázók egymástól bona fide átvették az ezüst ládákat, és a lopás tán még a mult században történhetett, a miért aztán felelősegre senkit sem lehetett többé vonni. A korona kincsei aranyban, ezüstben, drágakövekben és mesés értékű mükinsekben, a különféle császári palotákban, nyaralókban és vadászkastélyokban nincsenek együttes felügyelet alatt, hanem az illető császári épület parancsnoka egyszermind a kincstárt is kezeli. Vannak nyaralók, melyeket az uralkodó család harmincz év óta nem látott; vajmi furcsa dolgok kerülének ott napfényre, ha valakinek eszébe jutna a régi leltárakat elővenni.

Midőn a három császár a nagy Napoleon hatalmát megtörte, a francia fővárosba vonult, a sok ünnepelynek hossza vége nem szakadt, és I. Sándor czár a Kreml kincstárából több ízben gyémántokkal kirakott burnótszelencéket volt kénytelen hozatni, mivel minden nagy ceremóniás banketről, vagy udvari bálból, szelencze nélkül jött haza. Eleinte fel sem vette a dolgot, de utóbb egy alkalommal a Tuileriákban Talleyrand hercegnek elpanaszolta, hogy Párisban több mint harmincz arany burnótszelencét vesztett el.

— Sire — felelé a finom francia gavallér, legyen meggyőződve, hogy szelenczéi mind hazafelé gravitálnak. — Utóbb aztán kitudódott, hogy a czár kedvenz testőr-közakja annak egyenruhája frakjából a gyémántos szelenczét

rendesen kiszedegette, midőn a czárt a hintóba emelte.

Ennél még sokkal czifrabb dolog történt a nem régen elhalt czár alatt.

A gacsina kastélyban, a miként tudva van, brillánsokkal berakott ajtókat is mutogatnak az idegeneknek. De az egyik ajtónál a drágakövek helyett apró aranyozott lemezek láthatók és pedig a következő oknál fogva.

Egy szép napon két ó-orosz testőr-gránátos állított be a perm-i Vladimir-zárda főnökéhez. Az idős gránátos nagy nehezen elmondotta, hogy nékie Szent György védszent álmában megjelenve, oda utasította, hogy a gacsina kastélyban az egyik gyémántos ajtóról szedje le a köveket, és vigye áldozatképen a perm-i Vladimir-zárdába. Ő ezt megtette, habár jól tudja, hogy ezért halálbüntetés vár reá, de a védszent parancsát többre becsülve életénél, ime elhozta a kívánt gyémántokat. Pajtása pedig, ki nékie mindennekben segédkezet nyújtott, de a védszent oltalmára mint hivatal működő nem számíthat, legalább egy hatásos áldást kér a zárda főnökétől.

Más körülmények közt az értékes áldozat minden további szó nélkül a zárda kincstárába, illetőleg a szent atyák zsebébe jutott volna, de a drágakövek provenienziája szegret itótt a főnök fejébe, ki a dolgot a kormányzósnak feljelentette.

A két gránátos természetesen Szent-Pétervárra került, hol az egész ügy a czár füleéhez jutott.

Sándor czár, vele született jószívűségével, nagyot nevetett a védszent sugalmazása folytán elkövetett lopásra és a két gránátost, nem különben a közoktatási minisztert, Mukhorov grótot ugyanazon időben a téli palotába rendelte.

Először elmondatta magának a két gránátos által egyenként a lopás történetét, aztán behivatva a minisztert.

— Hallod-e Szergius Maximovics? — kezdé a czár, — azt már régen tudtam, hogy ti keveset törődtek a szegény nép nevelésével, de hogy a 19-ik század vége felé Oroszországban, nevezetesen pedig Moszkvában, a hol e két számár született, még ily ostoba babonás emberek legyenek, azt még sem hittem volna. És most mondjátok el még egyszer ennek az urnak az egészet.

Mikor a gránátosok a csoda-álmot elmondták, a czár behívatta a szolgálattévő szárnysegédet.

— Ezt a két embert kísérjétek a kultuszminiszteriumba, te pedig, Szergius Maximovics rendelj melléjük egy okos embert, a ki őket a a babonáság hiábavalóságáról felvilágosítsa. A zárvizsgán magam akarok jelen lenni, és ha még akkor is ily buták lesznek mint most, valamenynyen elmehek!

Mi lett a tanfolyam vége, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy azóta a tábori pópák többet foglalkoznak a legénység hittani oktatásával, habár a babonáságnak tán sehol sincs annyi hírvője, mint nálunk.

Ezt leginkább a fanatikus szekták tanúsítják, melyek még a legszigorubb büntetések dacára is fentartják magukat. Nem tévedünk, midőn e rendellenes állapot fennállását avval indokoljuk, hogy a nép butaságát a csin minden uton és módon istápolja, mert e nélkül uralma huszonnégy óráig sem állhatna fenn. Katkov nem hiába küzdött a népnevelés mellett, de midőn fenhargon kimondta, hogy bizonyos köröknek érdekében áll a nép tudatlansága, politikai szédelőnek bélyegezték, kinek szavára senki se hallgasson.

Befejezésül még egy érdekes jelenetet akarok elmondani, mely az utolsó török háboru alkal-

mával, közvetlenül a béke megkötése előtt nagy feltűnést keltett, de a benne szereplők társadalmi állása miatt nem igen ismeretes.

X. tábornok egyéb teendőihez a közvetlen szállítókkal való leszámolás, illetőleg számlájának kifizetése is tartozott. Az illető szállítók többnyire szent-pétervári vagy odessai kereskedők lévén, nagyon jól tudták, hogy a baksis elve nem csak keleten, hanem Oroszországban is feltétlenül elismertetik s ennek folytán úgy állították össze számláikat, hogy a szükséges baksis is kikerüljön. Darab ideig a számlák kifizetése minden fennakadás nélkül folyt, és ritka eset volt, ha valakinek 2—3 napnál tovább kellett számlája kifizetésére várakoznia.

Egyszer csak megszűntek a fizetések, senki sem kapott egy kopékát sem, még ha a baksist előre is beadta. Hiába volt minden kérés, zaklatás és pör, már pedig nagy dolog, ha valaki Oroszországban pénzt pör után keresi az általmól.

Végre egy odesszai nagykereskedő, kinek 500 ezer ezüst rubelje lógott a levegőben, elszánta magát, hogy X. tábornokot mindaddig interpellálja, míg csak a dolog velejét ki nem tudja.

A vitéz tábornok eleinte goromba, de utóbb udvarias lett.

— Lássa, Nikofor Gavriolovics — kezdé a tábornok, — önkön oly erkölestelenek, oly romlottak, hogy az ember igazán restel önökkel érintkezni. Hát azt hiszitek, hogy én nem tudom, miszerint ti minden számlánál még azt a néhány kopékát is tisztesen bele nyomjátok, melyet némelykor a szegény irnokoknak adtok.

Mig ez összeg ide vissza nem kerül, én ugyan senkinek egy fillért sem utalványozok, hanem visszaküldöm a számlákat Szent-Pétervárra.

Az odesszai kereskedő megértette az intést és ad circulandum bizalmas uton a többi érdekelt felekkel tudatta.

A dolog tehát oda lyukadt ki, hogy a már egyszer fizetett baksist még egyszer le kellett tenni. Midőn az illetők, kik a háboru kezdete óta számláikat kifizettették, összekelültek, kitűnt, hogy a borralvaló kereken 2 millió 600 ezer ezüst rubelre rugott, mely összeg kétszeresen került X. tábornok zsebébe. Miután a kissé komplikált számítások folytán különféle surlódások történtek, a dolog végre kitudódott. Igen magas állásu egyéniségek közvetítése mellett X. tábornok megtartotta ugyan a pénzt, de további működésétől e minőségben fel lön mentve, és jelenleg jól megérdemelt nyugdíját fejedelmi fényvel berendezett krimiai nyaralójában élvezve, édes keveset törődik a muzsikok csahalásával, kik csupa irigységből ráfogják a mi »nem igaz».

A szegény mozilimek irigylük tölünk a kultura áldásait, kigyót-békát kiáltanak, ha valamely éhenkórász pasa adó fejében három sovány ürüt a maga részére harácsol; én istenem, ha tudnák, hogy a fehér czár birodalmában kétszer nyuzzák a róka bőrt!

És ez nálunk bevett szokás, mely többet ér százezer ukáznál. Megtartja azt mindenki, Merv kapitól kezdve a turkóman sivatagokban, a szent-pétervári száz oszlopok márvány termekig. Nem csak a bóródet, de husodat is akarom.

Oroszból

T—a.

ERDÉLYI KÉPEK.

Szolnok-Dobokából.

A mai szám néhány érdekes rajzot közöl a mi kis Erdélyünkben. A képirozó ezúttal csak egy megyében tekintett körül, s a mi csinos és megkapó részlet kínálkozott, azt hirtelenében levette.

Az a szelid partikularizmus, mely minket, erdélyi embereket — a közös haza igaz szeretete mellett — olyannyira leköt a mi saját külön kis országunk szépségeihez, szokásaihoz, intézményeihez és nyelvjáráshoz — habár nem nagyobb

annál, a mit a szülőföld szeretetének szoktak nevezni: mindig valami különös büszkeséget dagaszt föl bennünk, valahányszor itt-ott meglátva látjuk azt, a mi a mienk. Ugy vagyunk most is a mi kis országunkkal, mint a földmives a maga barázdájával. A rőghöz szitunk. Igy is van az jól, s még sincs egészen helyén, de mi már nem tehetünk róla. Az idő sok mindent nivellál, de rólkant ezt az egyet nem kopattja le.

Azért hát édes örömet, — meg tán egy kis megbocsátható elfogultsággal — veszünk ke-

ködő központi erőforrások segítségével — talán örökre megtartja neki ezt a nevet.

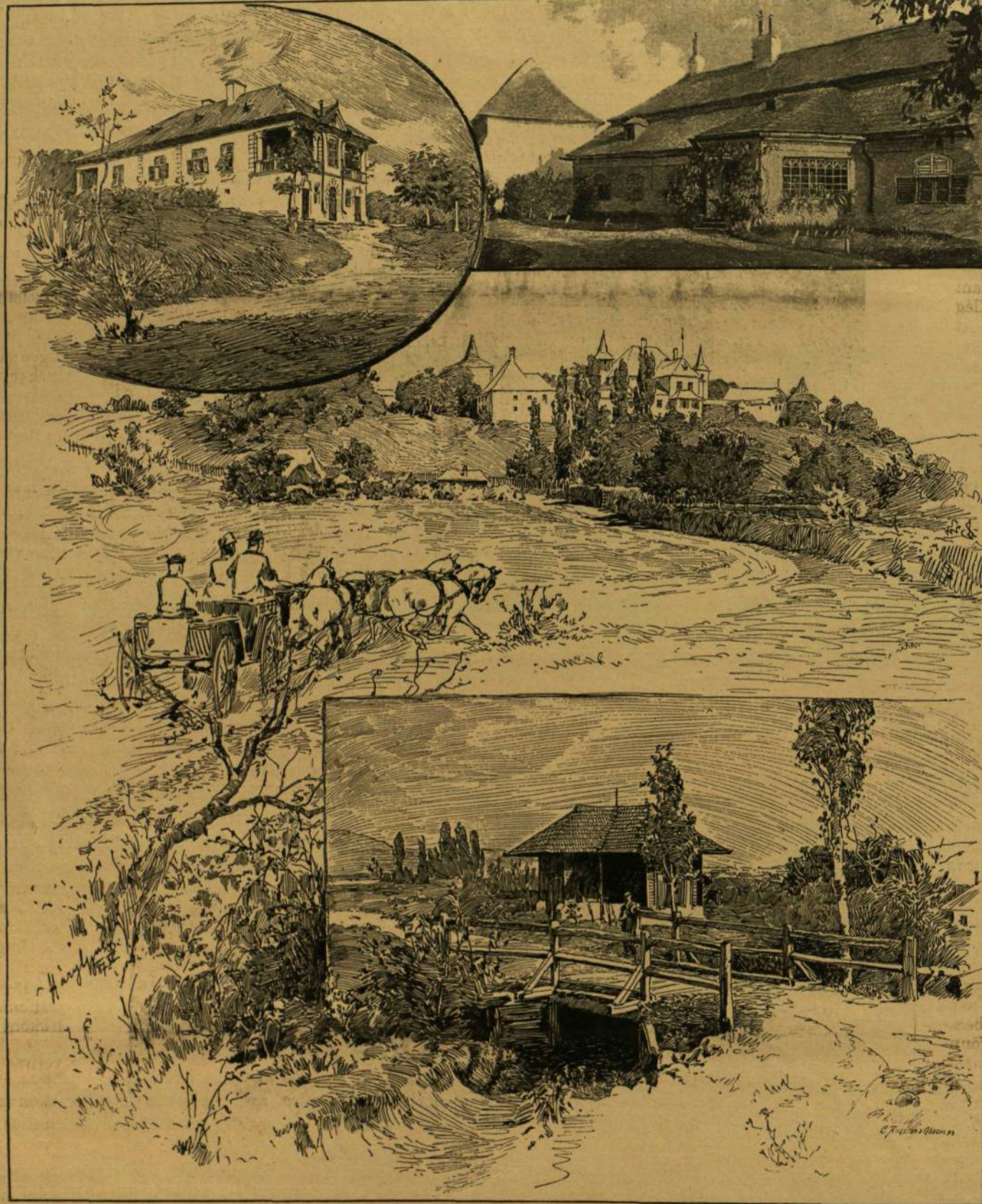
Es ime, alig pár év alatt, mintha a mozgalmas múltak s a maradi idők között elmulasztottakat igyekeznék helyrehozni, egy második megye kezd kidomborodni a közelet minden terén. Szolnok-Doboka ez, melynek új életéről s munkájáról ezek a mai képek is sokat beszélnek. Szép múltja, melynek folyamán az akkori Erdély történelmének csaknem minden jelentősebb mozzanatába befolyt — s különösen közeletének ama nemes és bazafias irányu fölpezsdülése,

kitartó munkával s áldozatkészséggel teremteték meg mindazt, mi megyéjüket a többi erdélyi rész törvényhatóságok közül magasra kiemeli: a fejlett gazdasági és ipari életet, melynek javából a köznek és a szépek egyaránt bő áldozatok juttattak.

Ki e megye közeletét s belviszonyait kissé behatóbban ismeri: nem fogja ez előmerő szavakat alaptalan dicsériádnak tartani.

A forradalom előtti időkben Deés város, a megye székvárosa volt az, mely az erdélyi részben legelső alakított hazafias irányu társal-

A SZÉPLAKI UDVARHÁZ.

A SZENT-BENEDEKI KASTÉLY.

KACZÓI MÉHES.

KÉPEK ERDÉLYBŐL. — FÉNYKÉPEK UTÁN RAJZOLTA HÁRY GYULA.

zünkbe a tollat, hogy magunkról meséljünk. Most is szívesen segíték a művészek, hogy ezzel a pár sorral halvány keretet rajzoljak az ó apró képeimhez.

Nekünk nincsenek akkora megyéink, mint azoknak oda át. (Lám, úgy is beszélünk róluk, mintha nem volnának a mi igazi, édes testvéreink!) Hanem van két megyénk, melyeket, a hírlapírói chablon szerint s a mi szük határaink között, el lehet nevezni vezérmelegyeknek.

Az egyiknek: Kolozsoknak, megvan a maga gazdag hagyománya, mely — a kebeleiben mű-

mely a szabadságharc alatti és utáni időkben annyi följegyzésre méltó eseményben nyilvánult: mindez ma már szilárd erkölcsi alapját képezi annak a mozgalmas és hatékony közeletnek, mely szorgos munkával dolgozik a kornak.

Elég egy pillantást vetni a forradalom előtti idők krónikájába, hogy nyilván ismerni és becsülni tudjuk az akkor különállott Doboka és Belső-Szolnok férfait, kik a legnehezebb időkben is nemes buzgóssággal s kitartó hazafisággal állottak meg helyüket, — de e becsülésre nem csekélyebb mértékben méltók a mai Szolnok-Doboka férfiak, kik az állami és nemzeti ujraéledés bölcsőjétől mind e mai napig szintoly

gót s később kisedodovát, — és ime, alig pár évtized alatt ez alapokon már hatvanegy jötevény és közelet egyesület alakult a megyében s a székváros — számos díszes középületen kívül — állandó nemzeti színházzal díszkedhetik, a mit a Királyhágón innen, az egy Kolozsvárt kivéve — egy város sem mutathat föl.

Területét új vasutvonal szeli át, mely csaknem kizárólag a megye és közönsége jóvoltából és áldozatkészségéből épült. Természetes, hogy első sorban a megye érdekeit van hivatva szolgálni s előmozdítani, de azonfölül alapos kilátást nyújt arra, hogy vele kapcsolatban, tehát a kolozsvár-besztercei vonalrészén kívül nemsokára

a deés-zsibói is fölépül. A megye tevékeny férfiai legalább rajta vannak.

Minálunk, hol oly mostohán áll az ipari, gyári és kereskedelmi vállalkozások minden ága, s a hol az emberekkel és természettel annyi a küzdelem: sokszoros értékkel bír az, a mi a Királyhágón túl figyelmet is sokkal kevésbé keltene. Azért szenteltem Szolnok-Doboka megye ez irányu gyarapodásának is ennyit. Kit a mi érdem a közelet és társadalom e fölpezsdülésében megillet, azt attól elvonni nem akarjuk, de a mint hogy a hadsereget is a jó vezérlet juttatja diadalra, ép oly bizonyos az is, hogy Szolnok-Doboka közeletében is — a tényezők széthuzzó fölfogásai s ellentétes érdekei közepette — egy vasakaratu és vaskezü ember magaslik ki, a kiben a megye legderekabb emberei is a tettek emberét s a megye igazi ujáteremtőjét ismerték föl. *Bánffy Dezső* főispán ez. Róla — ez ismertető sorok szük keretében — többet szólani nincs helyén. Elég rámutatni, hogy ezt a gyors fejlődésre képes s a kor színvonalán álló törvényhatóságot mai állapotában joggal mondhatja a magáénak, mert a mit kezdeményezett s létrehozott, annak ma is életető lelke, tevékeny faktora. Egymagában tíz egyesület elnöke, pedig egy szomszédos vármegye kormányzatát is erélyvel viszi.

Természetes, hogy az olcsó élcetek egész özöne szurkál bele ártalmatlan fulánkjaival ebbe a virágzó életbe.

A megyét magát gúnyosan nevezgetik „mustra megyének.” A mit bizony komoly értelemben is bátran el lehet mondani.

A szamos-völgyi vasut czammogásán nem győznek eleget nevetgélni s gépeit kávéörölő masinának keresztelték el. Csak hogy az a kis becsületes vasut, fönnállása legelső idejében, 1886 folyamán közel kilenczven ezer utast, tizenháromfél ezer élő állatot s több mint negyven ezer tonna árut szállított, a mi eddig vagy tengeren vagy — sehogyssem került a piacra.

A derék szamosujvári örményeknek, ennek a dolgos, szorgalmas, vallásos népnek ugyancsak kijut az élcetkből; pedig kitartó munkájukat, tiszta s gazdag városukat s virágzó kereskedelmüket sokan irigyelhetnék. De lám! A mért hogy erdélyi mindez, mily hévvel tartom én itt a védbeszédet e kicsi vádak ellenében . . .

Hiába! A hányszor utam e megyébe visz, mindig örömmel haladok át a tiszta falvakon, a pompás, sima utakon, s a kanyargó Szamos parti bokrai, fái közül gyönyörűséggel látom, mint bukkán itt is, ott is fel egy-egy ódon főúri kastély, egy-egy barátságos, hívogató nemesi udvarház, s néhol egy-egy stilszerű hatalmas

épület, szép angol parktól környezetten. Ezekben a kastélyokban és szállóindával befutott, virágerdővel környezett udvarházakban olyan gazdag ez a megye, hogy egy sem különb e tekintetben.

Csudálatosképen kevés az olyan nagyobb birtokosok száma, kik javaiknak csak hasznát vonják, de otthonuk szépségeiben nem gyönyörködnek s ennek köszöni a megye, hogy oly sok szép uri laka van.

Maga a kiváló tevékenységű főispán ad jó példát s apanagyfalusi lakháza egyike a legba-

Festői képet nyújt a bizarr össze-visszaságban épített főúri kastély a hegyoldalban, a mint százados fái közül kifehérlék. Egyik ama zászlós urasági kastélyok közül, melyek etgetvívő esatáknak, fejedelmi fénynek és csöndes megadásnak is annyi hosszú évtizedeken át voltak tanúi. Ver és imádság egyaránt tapad régi falaihoz s a maga emlékeivel és azzal, a mi benne a régieiből megmaradt, igazi emlékköve a nagy időknek, ódon zamatu szobái s azok bútorzata a fejedelmek korára emlékeztetnek, de hagyományai még messzebbre nyulnak vissza. A történelem tudni akarja, hogy már I. Béla alapítá falai között a szt-benedek rendiek legelső kolostorát, melynek sok legenda fűződik emlékéhez.

Itt halt meg 1731. évben Kornis Zsigmond gróf, ki Erdélynek 18 éven át volt gubernátora s a szt. Ferencz-rendiek főkegyura. A hozzá fűződő kegyelet a múlt század óta búcsujáró helylyé tette.

Most már azonban nemesek a vallásos kegyelet tartja tisztelben az ódon kastélyt, mely azóta a megye gazdasági életének egyik gócpontja lett, a mióta mostani tulajdonosa gr. Kornis Viktor a gazdasági egylet élén olyan buzgalommal munkál.

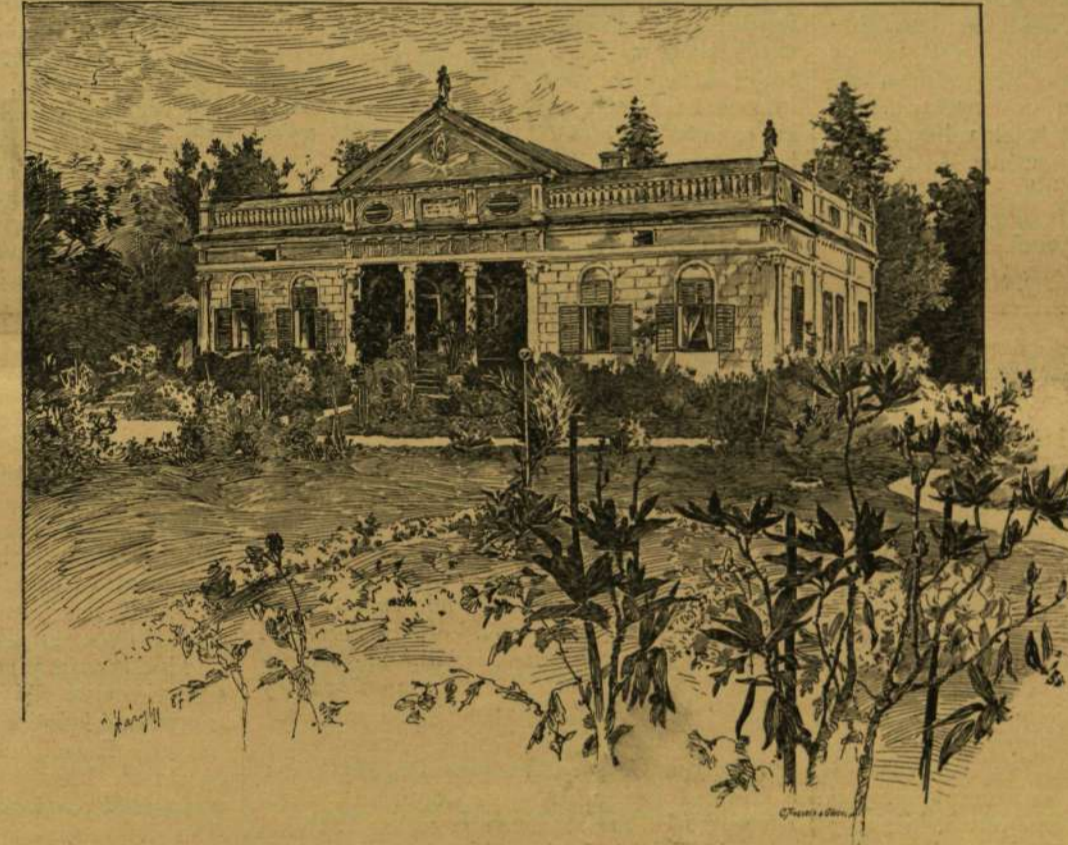
Nem kevésbé érdekes a Kornis-grófok kastélya Somkevényen, a Sajó völgyében. Az ódon zamatu kastély aljában zúgó malom áll, előtte tisztavízű tóval, míg odább szép kert árnyas facsoportjai egészítik ki a hangulatos képet, melyet a rajzoló is külön örökített meg.

Megemlékeztünk már a megye haladásáról az ipar és gazdaság terén, s örömmel jegyeztük föl e tevékenységet. Ez hozott létre a múlt év utolsó napjaiban egy tanulságos és gazdag gazdasági kiállítást Deésben, melynek alkalmából díszes emlékkönyv jelent meg a megye ismertetésével írásban és képen.

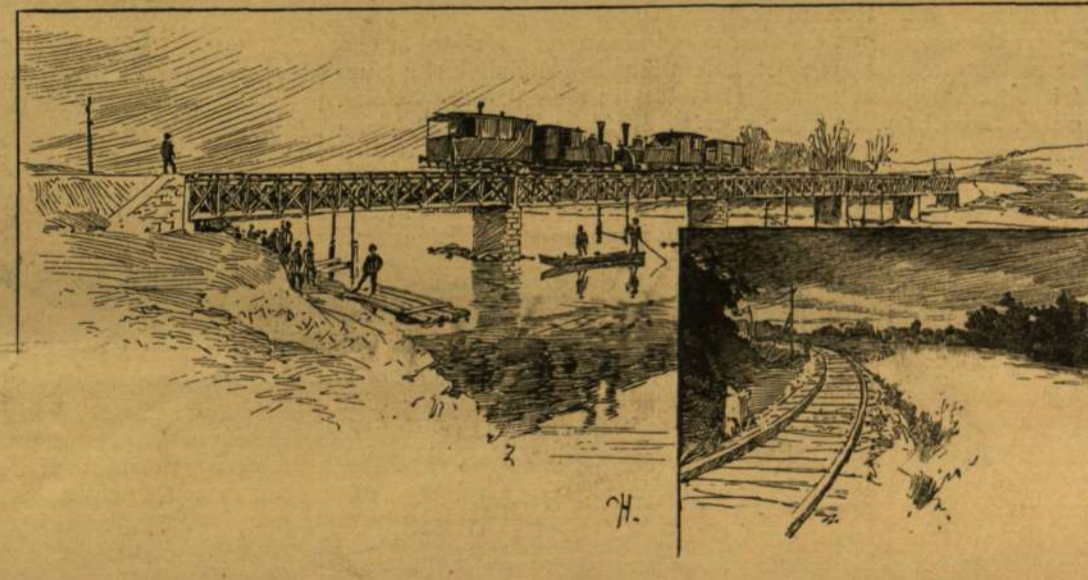
E tevékenység adott életet sok hatalmas ipari és gyártelepnek, melyek nagyobb arányokban dolgoznak s terményeiket távolabbi piacokon is jól értékesítik. Szövő és szeszgyárak s telepek az ipar minden

ágából dús eredménnyel dolgoznak; de köztük is egyike a legvirágzóbbaknak a méhtenyésztés. A legszorgosabb piczi állatok egy ilyen műhelyéről is van képünk. Ez a méhészet a kaczói Voith Gergely tulajdona.

Ki csak futólág járja is be e festői vidékekben oly gazdag megyét, ez általános vonásoknál jóval több följegyezni valója akadhat. De minket idő és tér korlátol. Csak úgy futtában tekinthetünk be az agg. gr. Bethlen Gáborné igazi nagyúri kastélyába Kerlésen; az a sokat gyönyölt kis vasut átvizs bennünket Kudunál a hatalmas Szamos-hidon, mely hat 20 méteres nyúlással bír, — azon innen pedig átröpít Bekehegyéni

A KERLÉSI KASTÉLY.

VASUTI HID A SZAMOSON KUDU MELLETT.

KÉPEK ERDÉLYBŐL. — FÉNYKÉPEK UTÁN RAJZOLTA HÁRY GYULA.

testvér közt ő volt az egyedüli fiú s mint ilyen, gondos nevelést kapott s bő alkalmat tanulmányaihoz, melyeket Hamburgban kezdett, Bonnban, Göttingában és Berlinben folytatott a történelmi, jogi és pénzügyi szakon. Alig 24 éves korában már követségi tanácsosi állásba küldött a szabad városok részéről Párisba s 1855-ben mint az ottani világkiállítás biztosa, majd egy évvel később mint Hamburg köztársaság berlini ügyvivője s 1859-től 1866-ig mint a Hanza-államok miniszter-rezidense ugyanott működött.

Poroszország törekvései iránt már ekkor sem tanúsított Geffcken rokonszenvet, sőt inkább szülővárosa köztársasági önállása, s ehhez képest más partikularista célok voltak azok, melyekért lelkesedett. Ennek köszönhető, hogy 1866-ban a schleswig-holsteini párt, mely a hercegségeknek Poroszországba való bekebelezését ellenezte, neki is hálafelelő nyújtott át ügye támogatásáért. Később a porosz-francia viszály kitoréasa első hírére Londonba véte útját, itt is poroszellenesen működött s különösen a luxemburgi kérdésben az új német kormányak nem igen hajította malmára a vizet. Londonban különben

Mikor Frigyes császár 1866 diki naplóinak a «Deutsche Rundschau» utján eszközölt közzé tételére Bismarck olympusi haragját magára vonta, s találgatni kezdték a napló közredője kiletét, Geffcken neve egész váratlanul merült fel, de csakhamar a valódnak bizonyult. A tudós tanár, ki egyetemi tanszékéről már 1881-ben lemondott, ekkor éppen Helgolandból tért meg szülővárosába, s önként jelentkezett a bíróságnál, mely letartóztatta a pályaudvarban s az eljárást ellene haladéktalanul megindította.

EGYVELEG.

* **Önkéntes éhhalállal** mult ki Kauernben egy fiatal ácslegény, ki rossz magaviselete miatt családjával megboszlott. A legnagyobb makacssággal utasította vissza az ételeket, az első hetekben fél liter sőt, később azonban csak vizet ivott. A halál csak 50 nap múlva következett be, az áldozat egész csontváza lett.

* **A német császár olaszországi tartózkodásáról** a következőket írják: Vilmos császár lakása a Quirinálban ugyanazon 8 szobában volt, a hol 1799-ben VII. Pius lakott s mellette a «svájci terem-

de» az esküvő után néhány nappal rendszeren eltűnik férjének néhány száz dollárjával, melyet állítólag beteg anyjának visz.

* **Két Rembrandt-képet** vásárolt meg egy Unness nevű londoni amatőr 1.250.000 frankért. Az egyik kép magát a művészt ábrázolja a palettával s ennek sokszorosításai ismeretesek, a másik női arckép.

* **I. Vilmos német császárnak** óriási szobrot állítanak fel a *Porta Westfalica* nevű magaslaton, melyen át megy a Weser a birodalom észak-nyugati határán a sikság felé. E hely a régi Armin, Nagy Károly, Wittekind s más hősek történetében is szerepelt s Vilmos császár is megfordult itt, midőn a francia háborúba ment. Mindenik város 20.000 márkát ad az óriási szobor előállítás költségre.

* **Régi etruszk várost** ásnak ki jelenleg Bologna mellett a Rone folyó mentében, Marzabotto falu szomszédságában. Az ásatásokat Aria Pompejus gróf már régóta folytatja s villájában külön muzeumot állított föl az itt nyert régiségekből. Az etruszk város legalább 2300 évszámra s hasonló nagy etruszk telepre még nem akadtak.

* **Volapük és kínai nyelv.** Hong-Kongban egy kínai tudós volapük nyelven irt lapot ad ki «Van Kuo Tung Hua» czim alatt, mely lapnak czéja, hogy

A SOMKERÉKI KASTÉLY.
KÉPEK ERDÉLYBŐL.

Fénykép után rajzolta Háry Gyula.

jól találta magát s nagy házat vitt, melyben államferiák, tudósok, írók, művészek adtak egymásnak találkót. Mikor az észak-német szövetség létrejötté után londoni állása felesleges lett, visszatért Hamburgba.

Az elhunyt Frigyes császárral való összeköttetése Geffckennek még a bonni tanuló-évekből eredt s később Londonban nyert új meg új tápot, a szintén angolos műveltségű és hajlamú trónörökösnek itt tett látogatásai alatt. Kifolyása volt e viszonyoknak Geffcken kinevezetése 1871-ben az ujonnan alapított strassburgi egyetem nemzetközi jogi tanszékére. Ez időben irta meg «Staat und Kirche» czimű könyvét is, mely éles támadása volt a porosz kormány kultur-politikájának.

Egyéb művei is nagy számmal vannak ugy a nemzetközi jog, mint a pénzügyi tudományok, az állam és egyházjog köréből. Az Alabama-kérdésről politikai tanulmányt tett közzé, ugy szintén a keleti háborúról, s a pápa világi hatalmáról. E mellett számos politikai jellemzés látott tőle napvilágot a walesi hercegről, Palmerston, Beaconsfield, Gladstone és másokról. Egyáltalán széleskörű journalistikai tevékenységet fejt ki.

ben volt kísérétének összejöveteli helye. Az egész helyiséget ujonnan festették és díszítették fel szőnyegekkel. Az ebédlő terem új képe egy angyalt ábrázolt szívárvánnyal, mely a savojai s Hohenzollern-házak barátságát jelentette. A társalgó termekben a művészet istennőjének alakja szőrt virágokat, ugyanebben XV. Lajos korabeli bársony butorok voltak, míg mellette egy kis japáni dohányzószoba volt, melynek butorzata Margit királyné monzai butorai közül hozatott ide. A dolgozószoba s a hálószoba mult századi izlésben szereltették fel, az utóbbinak boltozatára az álom genuszát festették. Az öltöző- és fürdőszoba Pompadour-modorban készült s rögtönzött kertre nyílt belső kiletés. Minden szoba telve volt ritkaságokkal és régiségekkel, melyek iránt Vilmos császár különösen érdeklődik. Humbert király, tudva a német császár ezen szenvedélyét, Nápolyban nagyszerű ajándékot adott neki: a Pompéjban eddig talált összes csontváznak másolatainak gyűjteményét, mely mindaddig pártatlan s melyet a pompéji muzeumban titokban készítették.

* **Harminczkét felesége** van egy Brown nevű amerikaiak s mindmennyi él. Chicagóban fogták el bigamia miatt s akkor küldték, hogy a házasságokat más helyeken egészen üzletszerűen kötötte. Ugyancsak az Egyesült-államokban él egy Hart Márta nevű igen szép nő, ki már 11 ízben ment nőül, de

a kínaiak a volapük nyelvet s más nemzetbeliek a kínaiat tanulják meg.

* **A hold hatása a fákra.** Edmonstone Henrik, ki egész életét át tanulmányokat tett Dél-Amerikában a fák életéről, azt állítja, hogy a fa nedve holdtöltek emelkedik, máskor pedig leszáll, ezért a holdtöltek vágott fákat könnyen lelend feláradolni, de hamarabb is elromlanak; éptési czélokra szolgáló fát legzélszerűbb az első és utolsó holdnagydokor vágni le.

* **A burnótszelencéket** nagyon kedvelte Nagy Frigyes porosz király. Halálakor 130 darab volt hágyatékában 1.300.000 tallér értékben. A király mindig hordott zsebében két szelencét s e mellett hágyatékában egy pár ezer font burnótmak készletben kellett lennie s egy pár szelencének mindenik iróasztalán. Említésre méltó, hogy ugyanő a dohányfüstöt ki nem állhatta, valószínűleg még atyjának hirhedi dohányzó kollégiumától szerevén meg ezt az ellenszenvet.

* **Esküvő léghajón.** Egy amerikai pár Massachusetts állam Providence városában léghajón eskette meg magát s ugyanazon léghajón nászutra indult. Szerencsétlenségére a léghajó néhány óra múlva mocsárba esett s a bennülők hosszú ideig forogtak életveszélyben. Végre megmentették őket s teljesen átázva vasuton fejezték be nászutázásukat.

JAKAB ELEK.

A napi sajtó nagy elismeréssel emlékezett meg egy közelebb megjelent munkáról, mely alakjával, terjedelmével és tartalmával egyaránt magára vonja azok figyelmét, kik e vaskos köteteket kezükbe veszik. A kötetek nagysága és vastagsága már magában is meglepi a szemlélőt, tartalma pedig lekötöti annak figyelmét, ki azt olvasni kezdi.

E munka «Kolozsvar története», Jakab Elek-től. Három kötet zöveg, mindenik legalább 800—1000 lapos, két kötet oklevéltár pár ezer oklevéllel s két füzet rajz. A könyv szerzője régi bajnoka irodalmunknak; sokoldalú tudós, kinek nevelésében, folyóiratokban sokszor találkoztunk az olvasó. Ha megismerjük czikkeit, valószínűleg ő is ki tudná sütni az ezert. Szorgalmas tisztviselő, munkás ember, kinek a közélet számára is jut ideje, egyháza ügyeiben is tevékeny részt vesz. Pedig munkásságát többször szakasztotta felbe betegeskedés. Vele történt a mit Kolozsvar-t minden gyermek tud, de legérdekesebben Szabó Károly tud elbeszéli. A kolozsvari gubernium levéltárának dobos levegője egyszer megártott neki. Komolyan beteg lett, vert hányt s családja a legrosszabbtól tartott. A jó öreg dr. Szabó protomedicus volt a házi orvosa, szokimondó, szigorú ember. Ő s a gondos és lelkiismeretes ápolás odaszigetelték Jakab Eleket, hogy jobban lett, de az orvos szigorúan megparancsolta lábadozó páciensének, hogy a levéltárba ne menjen. De hát Jakab Elek nem azért székel, hogy a doktornak engedelmességedjek, elment a levéltárba. Felholtan vitték haza. Kétségbeesetten küldött felesége dr. Szabóért, a ki a mint meglátta Jakabot, elkezdte szidni. «Megmondtam ugy-e, hogy ne menjen a levéltárba! Hát maga azt gondolja, hogy a miért székel, contractusa van az uristennel, hogy nem hal meg? Bizony maga meghal! Ilyen engedetlen emberrel nem vesződöm!» S azzal vette a kalapját, hogy elmegy. Persze hogy nem ment el. Ismét hozzáfogott az orvosláshoz s Jakab Elek felépült. Valóban ilyen tevékenység kifejtésére sok erő és szívósság kívánatik meg, s ez Jakab Eleknek egyik legerősebb tulajdona.

Gyermekéveit az élet azon iskolájában töltötte, mely hozzászoktatá a munkához, szorgalomhoz, kitartásához. 1820. február 13-án született Szent-Gericezen. Első tanítója Tiboldi István népköltő volt. 1837-ben, 17 éves korában került Kolozsvarra, az unitáriusok ottani kollégiumába, hol ép ez időtájt élénk irodalmi élet folyt. A jó öreg Brassai bácsi, még akkor fiatal ember, életet tudott ebbe az iskolába önteni, mely büszkén mutatott egyik növendékére, az északamerikai utazó Farkas Sándorra. Irodalmunk több munkása, Veres József, Kriza, Kövály László növendékei voltak ezen intézetnek, mely koronként zsebkönyvet adott ki s e zsebkönyvet számot tett az akkori irodalmi életben. Mindez gyűjtőlag hatott Jakab Elekre, ki jogi tanulmányait elvégezvén s a királyi táblán megszerezvén az ügyvédi oklevelet, beállt a thesaurariatushoz gyakornoknak. A szabadságharc őt is magával sodorta, Kossuth-huszárnak ment, ki tudná megmondani, hány ütközetben vett részt? De azok közül legdicsebb volt részvétele a piskii csatában, a hidra intézett rohamban, melynek következtében hadnagygyá nevezett ki, s pár hó múlva, mint főhadnagy, megkapta Bemtől a katonai érdemrend harmadosztályát. A forradalom bukása s a dévai fegyverletétel után, mint fogoly, Szebenbe vitették s csak 1850. április 26-án bocsátottat szabadon.

Visszavonult Szent-Gericezre édes anyjához s itt gazdálkodott, tanulatot egész 1854-ig. Czikkjei, melyek a lapokban leginkább *Agricola* alírással jelentek meg, felűntest keltettek, mert hazafias szellemmel, gyakorlati érzéssel, helyes fellogással, és szépen voltak írva. Valószínűleg ezek vonták rá gr. Mikó Imre figyelmét, ki meghívta őt, hogy télen át segédkezzék nála irodalmi munkában. A grófot nagy és szép eszme lelkesítette: ébrentartani a hazafi-érzelmet az által, hogy az annak múltjára vonatkozó történelmi

adatok összegyűjtessenek s koronként publikáltassanak. Így keletkezett az «Erdélyi Történelmi Adatok» czimű vállalat, melynek létrejöttében Jakab Eleknek is nevezetes része volt, s mely vállalat Erdély történelmének elsőrangú forrásai közé tartozik. 1856-ban állandóan Kolozsvarra tette lakását s nőül vette Mike Rózát, Mike Sándornak, az erdélyi kormányzék gazdag levéltára igazgatójának leányát. A mint az alkotmányos élet Erdélyben helyreállt, 1861-ben a főkörmányszéknél alkalmazást nyert, 1863-ban levéltári igazgatóvá s 67-ben levéltári igazgatóvá nevezett ki, a mint pedig a főkörmányszék levéltárát felhozták Budapestre (e felhozatal rendkívül fáradságos, nagy figyelmet követelő munkáját ritka szakismerettel végezte), országos alveleltárnokká nevezett ki.

Már ekkor hozzáfogott Kolozsvar történetének megírásához. E munka Simon Elek áldozatkészségének köszönhető létrejövését, ki 1863-ban tiszti fizetésért, 1000 forint jutalmat tűzött ki Kolozsvar történetének megírására. Két nagy levéltár állott Jakab rendelkezésére az adatok összegyűjtésére; a guberniumé és városé. De bármily gazdag is mindkettő, az idő viszontagsága megrongálta annyira, hogy hézagosan szolgáltak az adatokat. A világ minden részéből kelle

JAKAB ELEK.

adatok összegyűjteni s itt Jakab Elek székelő szívósságának újra fényes tanujelét adta. Összehordta, feldolgozta s egy olyan könyvet irt meg, a melyt senki, a ki Erdély történetének akármely korszakát tanulmányozza, nem nélkülözhet s melyt, mint olvasókönyvet is, élvezettel, tanulsággal forgathat a nagy közönség, mert nemcsak pusztán politikai történeti eseményekről szerez magának világos képet, hanem az erdélyi magyarság jogi, egyházi, iskolai, művelődéstörténelmi, kereskedelmi, ipari 800 éves történetéről is fogalmat alkothat magának. A mint 1870-ben Kolozsvar történetének első kötetét kiadta, a M. T. Akadémia megválasztotta levelező s több külföldi tudományos társulat tiszteletbeli tagjává.

Budapestre jövele fokozta irodalmi munkásságát, 1876-ban két kötetet adott ki: «A királyföldi viszonyok ismertetéséről», kiadta báró Wesselyényi Miklós hitlenségű pórét történeti bevezetéssel ellátva, 1871-ben kiadta akadémiai székfoglalóját: «A levéltárakról, különös tekintettel a magyar államlevéltárra.» 1879-ben egy nagy történelmi munkával: «Dávid Ferenc emléke»-vel járult a magyar egyháztörténet megírásához s 1879-ben «A magyar Fiume» czim alatt rőpiratot tett közzé. Attól fogva ismét Kolozsvar történetének szentelte életét, melynek utolsó kötetei most láttak világot. Hosszu és fáradságos

kutatás eredménye az, mint maga a szerző a kitartó, fáradságot nem ismerő munkának az embere.

Sem az idő, sem a betegség, sem a sok munka nem viselték meg az ő székelj erejét. Bizony a ki meglátja, beszélni, értekezni hallja, valóban nem hinné el, hogy már ő is közel áll ahhoz, hogy hetven-kedjék.

—i—r.

BARANGOLÁSOK ROMÁNIÁBAN.

V.

Női zárdák.

Ben a furdó területén igaz, hogy nincs egyéb, de körös-körül felkúsznak a *boldvai zárdák* legfontosabbjai, melyek mind alkalmasok kirándulásokra. Látogassuk meg őket.

Kocsival felőrányira találjuk a legközelebbit. Az emelkedő országúton haladunk éjszakra. A furdó mellett van magasan, mintegy a tért uralva, a jószághirtokos urasági épülete, egy szép nagy fáskert közepén. Ez mindig nyitva szokott lenni, de az ajtóban rendszeren ott áll három hatalmas dán dogg, tiszteletreméltó távolságra tartva az idegeneket. Harapni nem igen szoktak; csak a tarisznyát vivő embereket nem szeretik és a parasztok már annyira félnek tőlük, hogy mikor szemükkel elő kerülnek, leveszik előbb kalapjukat és keresztet vetnek magukra.

Balkézre egy mellékutca térünk és rövid idő múlva *Varátik-on* vagyunk, a női zárdák egyik legnépesebbikében, hova két fasor közt hajtunk be. A harangozó-torony kapuján belépünk a nagy négyszögletű, emeletes kolostori épület tiszta udvarába. Ebben van a *sztaricza* (fejedelemasszony) és több apáca háza, s a vendégek számára fentartott lakosztály. Van még két medenczés ivóvíz-forrás és közepén a több tornyú csinos templom, melynek szép berendezése, drága ereklyéi, ezüstből vert szent képei vannak. Az ikonosztás is tele van ilyenekkel, valamint a falak is, de különösen érdekesek a bejárat festései.

Ennek egyik oldalát nagy falstémny foglálja el, melyen perspektívát nem ismerő módon van a pokol ábrázolva. A jobb szegletben egy tüzetokádó sárkány fekszik tátott torokkal, nyelvése a bünnös embereket, kik erős lánczokkal vannak körül fogva. A csoport nagyrészt pogány törökök teszik, mellettük mindenféle ismeretlen viseletű népfajok és rajtuk kívül, külön sorban, a szentek. A tűz mellett meztelen fekete ördögök állnak kínzó eszközökkel felfegyverkezve, s a legvénebb mérleget tart kezében, melynek egyik serpenyője tele van rozsz emberekkel, túl meg nem akad senki a másik ellensúlyozására. A levegőben ragadozó madarak repkednek embersontokkal csőrükben, a vízben emberek halak uszkálnak. — A másik falra egyenlő nagy kockákba testamentombeli tárgy olajfestmények vannak pingálva és mindez oly kiváló becsben van, oly kintő remekműnek tartatik, hogy korláttal van ellátva.

Benn éppen templomozás volt. Egy pap prédikált a szószekekről, a nők pedig énekeltek és egy részük olvasott. Mert szabályuk szerint az evangéliumot és bibliát nem szabad nőnek érintenie, s az elkövetett szentélybe sem léphetnek be. E végre kevés számú pap szolgál, kik már a monostorhoz tartoznak. Kijöve, az uton mindenféle apácákkal találkozunk. Ruházatuk bőujju hosszú, fekete szőrsuha. Fejükön lapos tepsialaku bársony fedő van, állukon átköve egy fehér kendővel, mi fölé még egy nagyobb fekete fejkendő jön. Sok viruló arcu nőt láttunk köztük, különben is vidámak, szabad szelleműek; az ember bármiről társalognak velük és úgy érzi magát náluk, mintha szellemes női látogatásban lenne. Nem is bigottak vallásosságukban, külön-külön laknak saját házaikban, járnak-kelnek tetszésük szerint és csak az isteni tisztelet egyesíti őket néhányszor napjában. Régebben bőven éltek, de most saját keresményükből kell magukat fenntartaniok.

Emlentünk a másik templom patronájához, a kissé fejebb lakó «Májka Axenia»-hoz is. Háza,

butora példás tisztasága, ő maga már 70 éves, de még jó szíven van; dolgozik: köt, fon és főleg dúlásokat készít fiatal apácztársával, kit szintén ő nevelt fel. Nyáron ugyan sok dolga van a kíváncsi látogatókkal is, kiket fogadnia kell, hogy megmutogassa nekik templomát, szobáit és megkínálja edésséggel, kávéval. Pannaszkodik, mint mindegyik (bár különben vagyonos), hogy nehéz az élet, mert az állam csak havi egy aranyat ad nekik és míg hajdan usztak a gazdagságban, most abból még ruházkodni is kell. Mert Kuza fejedelem szekularizálta a templomok vagyonát, jóságait és azóta változott rosszra az ő helyzetük.

Ha itt lábátunk átkelünk a hegyen, *Mitókra* érünk, egy gyönyörű nagy kaszáló közepén, fenn a tetőn álló kolostorhoz, hol csak két felügyelő apáca lakik; mert itt van a zárda leelője és itt teleltetik ki a marhákat. És ha még tovább megyünk messze fel a fenyőerdőbe, hol a százasok fákat vágják, hámozják és a zsendelyeket hasogatják az oláh parasztok; ha elmerengve a vadonban, mind beljebb-beljebb baráncolunk a sűrűben: egyszerre csak kijutunk az erdőből egy magas hegy párkányán fekvő tisztásra, honnan elbájoló kilátás nyílik az egész hegyes vidékre. Közülük látjuk nyugatra a *Csahló* (magyarul Csaklő és Csahlonák hírvák) sziklatömege, pedig ide még 5—6 órányira van a teteje. Magassága 2000 méter, de többnek látszik, mert egyedül áll, s körülötte nincsenek egyéb eszesok, hogy eltérítsék nagyságát. Töle egy mély völgy választ el, melynek végében *Hang*, egy csendes falu képe dereng a szürkülő esthomályban.

Várjukról újabb felőrá alatt *Agápán* vagyunk, mely szintén női zárda, mintegy 5—6 száz lakóval, kik abban is hasonlítanak szomszédтарыhoz, hogy számukat sem tudják (vagy nem akarják) biztosan megmondani. A monostor bejárata pompás. Egy sötét völgytorkot látunk magunk előtt, melynek végén tudjuk, hogy a zárda van; de fényes tornyait még sokáig nem pillanthatjuk meg. Kanyarogva közelít felé az út és jobbra-balra sűrű erdővel borított hegysor vonul el mellettünk. Nincsenek sziklafalai; tápláló földtakarója van, fakoszorúval fejt és felette a napfény glóriáserű ragyogása. Egyik aljában kis víz folydogál, a másikon a kocsit vezet. Nehány apácával, parasztnővel találkozunk; még néhány lépést előre, s a szelid májkák közt vagyunk.

Agápán sokkal jobb benyomást tesz reánk, mint a megelőző zárda. Régi, de szép temploma van a kolostori épület udvarán, mely csak az utóbbi évtizedekben renováltatott. Meg is látszik rajta az új máz, mert festményei modern kivitelűek. Nagyon szép Krisztus- és Mária-képet látunk benne és falreskői is, melyek szenteket ábrázolnak, csinosak. Egész felszerelése gazdag és a dotáló finom izlésére vall, úgy az oltár, mint a csillárok, edények és a két vasunkájú aranyozott ima-zékforma, valamint a bársony függönyök szép hímzése is. — Az udvart körülölgő épület-szobáiban a vendégeket szállásolják el, kik a kolostorok öröklött szokása szerint három napig ingyen ellátásban részesülnek a vendégszerető apácáknál, kiknek néhány pap is áll segédkezésükre. De vannak sokan, kik szobát bérelnek tőlük és az egész nyarat itt töltik, mert jó, friss levegője és a hegylányzóna tövében szép fekvése van.

Kívül az utcán csak két sor üveges tornáczu házat látunk, de ha bemegyünk a zárdaépület túlsó kapuján, egész tömege a lakásoknak terül el a víz mentén. Minden háznak megvan a maga kis kertje és lakója. Megszokott türelemmel dolgozik ott egy-egy apáca a szövőszék mellett, szorgalmasan, mert ugyiszlva keze után él, s nem oly gond nélkül, mint egykor. De dolgozhatnak vagy esti magányában, ki tudja, hány-szor gondolkozik el az álmódott sebb jövő felett és szívi óráig nem ismert gyönyörök tarka képét, úgy, hogy csak a csuha ránczainak susogása, s talán jobb érzése ébreszt fel merengésből... Akad is sok köztük, ki jól beletalálna magát a társadalmi életbe. Különböző bármikor kilephetnek a monostorból, ha férjhez akarnak menni és helyi-lyel-közeli érdekes történetek is cirksálnak a falak közt.

A kolostoroknak, az avult intézménynek tulajdonképen nincs is már értelme a mai korban, kivált ezek lakóinak, kik még tanítással sem foglalkoznak és a kormány is így gondolkozik, a mennyiben nem engedi meg a lélekszám szapo-

ritását — másképp nem is gyakorolhatván feletük hatalmat. De azért mindegyik májka tart egy-két u. n. *inast*, fiatal parasztleányt, kit megszorult szülői talán kénytelenségből adnak a különben jó helyre. Itt legalább felnevelik szépen, adnak neki egy furcsa görögös nevet (Mirofara, Epraria, Szidonia, Varvarsz, stb.) és ha az öreg apáca-anya meghal, övé lesz minden vagyona, hogy aztán a maga rendjén ő is másnak hagyja....

VERESS ENDRE.

VILMOS CSÁSZÁR OLASZORSZÁGI UTJÁN.

A Vilmos császár fogadtatására rendezett ünnepélyességeknek egyik kiemelkedő epizódját kezdte a Róma városa közszépművésze által a Capitólumban rendezett nagy estély. Háromezer hivatalos vendég volt jelen ez alkalommal, s a Capitólum csarnokai fényesen voltak kivilágítva és virágokkal díszítve. A császárt, ki Margit királynét vezette karján s a királyt, ki karján Aosta hercegnével jelent meg, a belépésnél a városi tanács fogadta. Henrik porosz herceg a genuai övezet hercegnőnek nyújtotta karját, a nápolyi herceg pedig leányának.

A fejedelmi társaság a vörös terembe lépett, hol a diplomáciai kar, a senatorok és képviselők testülete volt már egybegyűlve, s azután a közszépművészes üléstermébe vonultak át, hol zeneelőadás következett. Majd egy emléktáblát lepleztek le ünnepélyesen, a német hymnus hangjait mellett, mely a császár kapitólumi látogatásának eseményét és napját latin felirattal örökíti meg. Erre a társaság körültárlta az épületet, megállva pillanatra a világhírű capitoliumi Venus-szobor előtt is, mely egy kis fülkében egyedül áll itt leplezetlen szépségében.

Rómából a német császár és az olasz király rövid időre Nápolyba is átrándultak a Re Umberto nevet viselő új páncélos hajó felavatására. E hajó egyike a legnagyobbaknak, 400 láb hosszú, 76 láb széles. Az ünnepélyes felavatás után a társaság azonnal a *Savoja* királyi yachtra szállott s kezdetét vette a hajóhadai szemle, melynél a hadihajók sorban vonultak el az uralkodók előtt hódoló üdvözléssel. Tizenhat torpedógőzös vezette be a menetet, utánok két sorban a *Lepanto*, *Duilio*, *Dandolo*, *Affondatore* s a *Galilei*, *Tripoli*, *Saetta*, stb. nagy hajók, végül néhány torpedó-naszád. A szemle három óráig tartott.

Rómába visszatérve, okt. 19-én még nagy-szerű kivilágítást rendeztek a régi Róma romjain. A királyi páholy a Palatinus dombon volt elhelyezve, mely az egész kilátást urálja. A Forum és a Via Sacra, s a Coliseum villamos fényben s piros, fehér, zöld görög tűzben ragyogtak s feledhetetlen látványt nyújtottak a néző elé. A nappali világosság mellett minden kő kivethető volt; büvös fényben dündökölt a Capitólum, a Titus-iv, a Septimius Severus-iv, a Béke-templom s a körülölgő templomok. Tüzes rakéták szálltak fel az ódon romok közül s vakítón ontották alá tarka csillagaikat, míg egyszerre a Capitólum csúcán egy óriási tiszta fehér fényű csillag tűnt fel, Olaszország reményét jelképezve.

SÁNTHA ANTAL.

A nemzeti színház két családi ünnepet is ült e napokban. Az egyikről, mely az ország első színházának egyik legelőkelőbb tagjának, a szalonszerelmek és bonvivántok művészi személyesítőjének, *Náday* Ferencnek szól, már megemlékeztünk. Nyomban rá következett a második, melyet csak az ímént ült meg a nemzeti színház személyzete, abból az alkalomból hogy az intézetnek egy másik érdemes tagja, *Sántha* Antal is most érte meg a nemzeti színház kötelekben töltött szolgálatának huszontötödik esztendőjét.

Sántha Antal művészete nem terjedt ki azokra az első rendű szerepekre, melyek néha az egész darab értéke és sikere nyugszik. Ő szerényebb kört választott művészetének, a segéd szerepek körét, de ezt aztán épen olyan jó kedvvel, épen olyan ambícióval s tegyük hozzá, művészettel igyekezett betölteni, mint amazok a magokét. Tanulmányt fektetett sokszor csak apró szerepeibe, egész odaadással élte magát belejük s ennek köszönheti, hogy azokat nem egyszer sikerült kiemelnie jelentéktelen mivoltukból s oly sikert, sőt sokszor zajos hatást tudott elérni bennök,

SÁNTHA ANTAL.

melyet alig sejtett volna valaki lehetőknek. Az alantás komikum volt a szakmája, melynek ritkán nyílik tere a túlfinom francia társalgási darabokban, melyek most a nemzeti színház művészi kultuszának fő tárgyai, s inkább nyílt alkalmat tehetségét akkor mutatni be, mikor még nagyobb számban voltak a klasszikus darabok, különösen a shakespeareiek és mollierek a nemzeti színház műsorán s mikor még a magyar színi költészetnek jobb elbánásra érdemes eredeti, törlímetzett terméke, a népszínmű nem vala számkivetve a magyar nemzeti színház deszkáiról.

SÁNTHA MINT KISBÍRÓ KISFALUDY «PÁRTÚTOR» CÍMŰ DARABJÁBAN.

A shakespearei sirások, bamba szolgák, a mollieri tudósok és famulusok, a népszínművek öreg csikói, huszárai, mafa legényei, az ország kocsisok, inasok stb. szerepköre volt az a szakma, melynek vasos komikumában *Sántha* mindig számot tevő művészi erőnek bizonyult, noha a szalondarabok mellékalakjainak ábrázolásában is mindig megvan nála a művészi hatás főszekőze, a szerencsés egyénítés. S azért a nemzeti színház czéduláin ma sem fordul senki neve többször elő, mint az övé. Ábrázolni tud s temperamentuma, hangja, alakja, mozdulatai, arczjátéka mindig eltalálják vele a természetes színeket, melyekkel alakjait az életből veti

valódi embereké tudja eleveníteni. Csak szerepköre igénytelen, nem művészetét s mindenki méltányolni tudja a figyelmet, melylyel most pályatársai egy negyedszázados mult után méltánylattal emlékeznek meg érdemeiről.

Sántha Antal 1836 szeptember 3-án született Zomborban. Atyja nyugalmazott testőrtiszt volt, a ki neje kora halála után szatmármezei birtokára vonult vissza. Fiát, ki Szatmárt kezdte első tanulmányait, kereskedőnek szánta s magasabb kiképeztetés végett a pesti kereskedelmi iskolába hozta, hol egy évet el is töltött, de a német nyelvvél boldogulni nem tudván, nem igen látta magára nézve a kereskedői pályát biztatónak. Ellenben annál inkább vonzotta a színház. Sürün látogatta a nemzeti színház előadásait s csakhamar ellenállhatatlan vágyat kezdett érezni a színpad iránt, s vágyainak netovábbja lón, vajha csak ő is följuthatna azokra a deszkákra, melyeken annyi taps és babér, üdvözítő mámor és dícsőség terem.

A színészeket toborzó ügynökök egyikének, *Gázon* Antalnak meg is vallotta egyszer, miben sántikál s az bemutatva a jó öreg Szentpéternek, a ki akkor rendező volt, de a ki egészen másról beszélt a színi pályára készülő csinos öltözötű ifjunak, mint a színi pályán reá váró dícsőségről, babérról. «Ilyen urfúnak — mondá szelid jóindulattal, — nem kell színészséze lenni, mert ha, fiam, kímégy a provinciára, nem lesz ám ilyen fényes gombu kvackiered, sem ilyen fényesen félté czilindered, hanem majd ütött-kopott koldus leszel.»

Daczára ez épen nem kedvező kilátásnak, *Sántha* nem csüggedt el, hanem várt a kedvező alkalomra, mely nem sokáig váratott magára. Egy szép napon betoppán a színház udvarára egy idegen, kinek láttára Gázon bácsi egy kiáltott fel: «Na itt van Harris, az emberkereskedő, mindjárt elvisz magával!» (Harrisnak hívják az emberkereskedőt a «Tamás bátya kunyhója»-ban, innen ered, hogy a vidéki színgazdagokat még most is így csufolják.) Ez a Harris Szuper Károly színgazdag volt (az opera jelenlegi pénztárnoka), a ki savanyuan és szánólag mosolygott a színészjelöltre, de nem sokáig gondolkozott; átadta névjegyet és így szólt: «Tessék pakolni és holnap reggel 6 órakor Budáról a «Nap» vendéglőből a «pítlin» (a székesfehérvári Bittel gyorskocsi-tulajdonosról így elnevezett akkori társaskocsi) indulni Sümegre, társulatombhoz.»

Szuper társulatánál Sümegen lépett hát föl *Sántha* legelőször 1856. májusban, az akkor nagy vonzerőt gyakorló «Vak Béla» drámában, a tatár vezér nem nagy, de hatásos szerepében, s a társulattal bejárta aztán Magyarország kisebb-nagyobb városait sok viszontagságok és nélkülözések között, míg végre 1859-ben Debreczenbe került *Molnár* társulatához, a hol akkor a nemzeti színházról *Fürdői* és *Hegedűsné* vendégszereltek, a kik a magyar népszínművet először virágoztatták föl a nemzeti színpadon s hozták dítvába az ország összes színpadjain. *Sántha* Füredek Szilgietti «Csikósa» czímszerepében annyira megtetszett, hogy megígérte neki pártfogását, a minek az lett az eredménye, hogy azon év szeptember havában a nemzeti színházhoz is meghívták vendégszerelőnek. Itt is az öreg esiköt adta, a mi annál merészebb vállalkozás vala, mivel az a feledhetetlen *Réthynek* volt ez klasszikus kedvencszerepe. Daczára ennek a kritika elismerőleg nyilatkozott játékaról s az igazgatóság úgy becsátotta vissza, mint a ki a szerződésre ajánlottak közé lett előjegyezve. 1863 áprilisben tényleg szerződtek is, s hogy becsülettel állta meg helyét a maga szakmájában, legjobban mutatja az, hogy azóta mindig tagja maradt a nemzeti színháznak, s hogy egy pályatársai, mint a sajtó és közönség szeretettel emlékeztek meg róla abból az alkalomból, hogy színészi pályájának egy negyedszázadát a legnagyobb igényű színháznál, a legválogatosabb közönség előtt közmegelegésre sikerült betöltenie.

PUSZTAL TALPAS TYUKOK BEREKMEGYÉBEN.

Munkács, 1888. okt. 29.

A «Vasárnapi Ujság» negyvenharmadik számában a hazánkban koronként feltűnt *Ázsiai puszta talpas tyukokról* történeten említés, engedje meg, tisztelt szerkesztő ur, hogy e közleményvel összefüggőleg felhozzam, miszerint e sajtóságos madárjáró folyó év tavaszán *Berekmegyében* is megjelent. Ugyanis április hó 30-ikán *Külb*

Miklós nevű munkási uralmi erdész Bereg-Ujfaluban a *Szernye* tó melletti szántóföldeken járván, előtte mintegy 15 darabból álló madár-csoport rept fel, melyre ő rá lőtt, s egyik madár a szárnyán megsebesített, lebukott s az erdész elevenen elfogta s Munkácsra az uradalmi igazgatóságához behozta, hol a *Syrhaptus paradoxus*-nak ismert madár gonдозás alá vétetvén, maiglan is elsől érzi magát. *Gróf Schönborn* Ervin, az uradalom tulajdonosa, megfelelő kalitot készített részére s buzával etetni rendelte. Sebe a szárnyán csakhamar meggyógyult s azóta a nőstény vidáman s megszelídülten él. A madár jó nagy galambnagysága, de gerle-színű, sárgásbarna pettyes tollu; melle erős, kifejlett, hegyes szárnya és farka hosszú, fecskeszerű, feje és csőre aránylag kicsiny, úgy három ujj, bolyhos szőrzetű lába is.

A nevezett erdész azóta figyelemmel kísérte területét, de többé nem akadt nyomára a csoportnak, a mint hogy az uradalmi igazgatóság is az összes erdész- és gazda-tiszteket figyelmeztette a talpas-tyuk megjelenésére, de eddig nyoma sehol sem mutatkozott többé.

Bereg-Ujfalu határa dombos, lomberdő, s nagy része a nagy kiterjedésű *Szernye* tó partján terül el.

LEHOCZKY TIVADAR.

UJABB VERSEKÖTETEK.

Tagadhatatlan, hogy időnk nem kedvez a tiszta költészetnek. Évenként 20—30 (tán több) verskötetet is veszünk számba, alig van köztök egy-kettő, mely csak a mindennapi közszereplésből kiemelkednek annyira, hogy lelünk, mint az Ararát hegyén a Noé galambja, megpihenhetne rajta, bár csak addig, míg egy zöld levelet szakítathat róla. Nagykant ritkán s nagy időközökben szül az idő méhe. Nekünk ez a század elég termékeny volt, hogy csak a lyrai költőkről szóljunk, a század elején Csonokon, Berzsenyi, Kisfaludi Sándor, azután Kölcsey, Vörösmarty, a század közepén Petőfi, Tompa, Arany János, — elévülhetetlen nyomokat hagytak az idő homokjában. Még epigonjaik első nemzedéke is jelesek számlált — még nagyobbára élnek, nem nevezük őket, csak Tóth Kálmánt az elhunytak közül. Az utánok támadt második nemzedék már ezeket sem érte utól; s a legújabbak még emezek után is inkább hanyatlást mutatnak, mint emelkedést. Hova jutunk? De legyünk türelmek s várjuk — míg az idő ismét megembereli magát s egy új Vörösmartyt vagy Petőfit szül — egyidőre bezáródott méhéből. Addig mérsékeljük követeléseinket, szabjuk kissébbre a mértéket, melyet lyrai költészetünk legújabb termékeire alkalmazunk. Elégedjünk meg, ha becsülettel érzésre, tiszta hangra s némi hangulatra vagy az őszinte kedély nyilatkozataira találunk bennök.

Ísmét három új verskötet fejeztek előttünk, melyekről valamit szólnunk kell. Abban a sorban vesszük, a mint kaptuk. *Szuhai Benedek* «Zengő Bokor» czímet adott Miskolczen megjelent igénytelen kötetének. Ezt a címet egy előbbi borsodi költő, Tóth Endre már az ötvenes években adta volt a magáénak. De zengő bokor s benne dalos madár mindig s mindennit van s bár a cím kissé keresett, eltérjük, csak a hang legyen kellemes, ha nem is épen fülemüle-dal, mely belőle hangzik. *Szuhai* dalaiiban felváltva vallásos, hazafias és családias érzés, szerelem s a természet szerete szólal meg. Mindenkiél közös érzelmek s épen azért könnyen találunk minden szívhöz, de annál nehezebben találjuk meg a mélyebben ható eredetiség vagy a feltűnő újság hangját. Azt *Szuhai* költészetét sem igen találjuk meg; de csöndes kedélye tiszta s mesterkéletlen hangjaival elég kellemesen hatnak az olvasóra. Kivált a természet benyomásai-ból vett darabok, mint az *Édes álom* (17. l.), *Szülőföldem* (45. l.), *Margitszigeten* (53. l.), *Ajföldi képek* (64. l.) — bár ez igen erősen emlékeztet Tompa hasonló című leíró költeményére), eléggé hangulatosak. Alkalmi s emlék-költeményei közt legértékesebb a *Karthausi olvasások* (74. l.) s meleg és átértett hangjával az *Erdélyi emlékezete* (101. l.) és *Tompa emlékezete* (108. l.), bár ezekben is hiányzik a valódi ödni lendület. A kötet tiszta jóvedelme egészen a Tiszán inneni ref. egyházkerület papi özvegy-árvagyintézetjára javára van szánva; s az előfizetőknek a kötet végén olvasható szép számból itélve, nem is maradt meddő. Így, a mi költői értékek meg fogyatékos, az erkölcsi s kegyeleletes czél azt is pótolja. (Ara 1 frt.)

Horváth Kálmán egyszerűen «Költemények»-nek nevezte Budapestén Schmid Sándornál megjelent csinos kiállítását, csak 134 lapra terjedő s 1 frt 20 kr. áru kötetkötét. A 89. lapon, melyre történetesen először nyitottunk, e négy sorra esett szemünk pillantása: *Ácsapatok az ősz fuvalma rajtam, Tört virágként némán hervadok, Oh miért hogy, mint a fekete ősszel, Sebb tavaszra át nem szállhatok?* Keresetlen egyszerűségben megható hang, két összeillő képszerűség; s mindjárt jól hangolja az embert az egész kötetre. S valóban Horváth Kálmán költeményei, bár semmi különös nincs bennök és az eredetiség vagy újság nagyon csekély fokát és a teremtő vagy alkotó erőből is minél kevesebbet mutatnak, legalább többnyire ezen az egyszerű, keresetlen hangon szólnak. Családiás érzelmei különösen kedvesek, igazak. Pl. a *Családhoz* (129. l.) ezimiben a haza vágyó érzés egész melegsége szól; a *Beteg leányomhoz* (104. l.) s mindjárt rá a *Temetőben* (106. l.) ezimiben szintén az igaz érzés nyilatkozik meghatóan. Kevésbé sikerültek az elbeszélő nembeli kísérletek, mint a *Scizidiai Vecsernye* (67. l.), a *Szikla-fej*, néprege (116. l.). Legjobb köztök a *Priska* című legenda (48. l.), a szűz anya képről, mely előtt a zárda-szűz bagón imádkozott, s a kép megemelti üldözöttől; a költeményt ez egyszerű hálaima fejezi be: *Szemébe* Könyv, Arcaim ima, Dicsértésök, A szűz Anya!

Keresetlen egyszerűségben megható hang, két összeillő képszerűség; s mindjárt jól hangolja az embert az egész kötetre. S valóban Horváth Kálmán költeményei, bár semmi különös nincs bennök és az eredetiség vagy újság nagyon csekély fokát és a teremtő vagy alkotó erőből is minél kevesebbet mutatnak, legalább többnyire ezen az egyszerű, keresetlen hangon szólnak. Családiás érzelmei különösen kedvesek, igazak. Pl. a *Családhoz* (129. l.) ezimiben a haza vágyó érzés egész melegsége szól; a *Beteg leányomhoz* (104. l.) s mindjárt rá a *Temetőben* (106. l.) ezimiben szintén az igaz érzés nyilatkozik meghatóan. Kevésbé sikerültek az elbeszélő nembeli kísérletek, mint a *Scizidiai Vecsernye* (67. l.), a *Szikla-fej*, néprege (116. l.). Legjobb köztök a *Priska* című legenda (48. l.), a szűz anya képről, mely előtt a zárda-szűz bagón imádkozott, s a kép megemelti üldözöttől; a költeményt ez egyszerű hálaima fejezi be:

Szemébe Könyv,
Arcaim ima,
Dicsértésök,
A szűz Anya!

Halmi Gyula három év nyarat Parádon töltötte s ott írt verseit «*Parádi emlékek*» czim alatt (1885—1887) kötetbe szedte össze. 70—80 versben örököse Parádot meg a Csevizét, a Mátrát, a havasi fényes utait énekeli, óhatatlanul egyhangúvá lesz végre, *Bartók* Lajos jóval izmosabb tehetségű meg kerülte el Kárpáti képeiben ezt az egyhangúságot. *Halmi* Gyula költeményeiben is találunk néhány csinosat, a *Kápolna* (22. l.), *Kesheny* út (52. l.), *Szűlő a falhó* (83. l.), *Erdőben* (118. l.), stb. De lehetetlen, hogy a kevésbé termékeny lélek minduntalan ismétlésbe ne essék, s vagy magát — vagy a mi még rosszabb — másokat ne utánozzon. Milyen szépen írta Petőfi:

Mint a sziv az első szerelemnek titkát,
Órii e kis kunyhót bérczek koszorúja...

S mily lanyhán dudolja *Halmi* Gyula:

Mint a kebel az érzelme világát,
Az égő szívet lühen zárja be:
E szép helyet, a boldogság tanyáját,
Ugy rejti el a Mátra erdejé.

Viszont Petőfi mondja:

Ha az Isten ekép szólna hozzám...

Halmi Gyula így kezdi:

Ha azt kérné egyszer tőlem az Isten...

Az ilyen reminiscenziák is abból származnak, ha az ember minél többet akar «termelni» — valami hang cseng a fülében, mindjárt leírja. «Szivedből vedd a szót, ha vágyad irni kel» — ezt a jó tanácsot adja Vachott Sándor a költőknek. Bár mindenki megfogadná!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ipolyi Arnold kisebb munkái. V. kötet: *Beszédek*. A nagyvételű főpapnak ezuttal szónoki művei hagyták el a sajtót, melyeket részint az akadémián, részint a Szent-István-társulat, részint a képzőművészeti társulat közgyűlésein s a főrendiházban tartott. Egyetlen egy vallási tárgyú beszédet találunk a gyűjteményben, azt, melyet a nagyváradi püspöki székhöz iktatásakor intézett híveihöz. E beszédek mindenike élénken tanuskodik *Ipolyi* nagy tanulmányairól, nemes, vallásos felfogásáról, erős hazafias érzelméről s arról, hogy mennyire figyelemmel kísérte főleg 1880 óta a képzőművészet haladását hazánkban. Ez utóbbi ügyben tartott beszédei, mikor elmondatták, nem egyszer vette a kritika szigorú vizsgálattal alá, igyekezve *Ipolyi* felfogásának oly tévedéseket kimutatni, a melyek a nemzeti művészetet felekezetiessé tették volna. Bárniként legyen a dolog: annyi bizonyos, hogy *Ipolyi* megnyitott beszédei képzőművészetünk haladásának egy-egy sikerült képét mutatják be az olvasónak, ki, ha érdeklődik a magyar festészet és szobrászat fejlődése iránt, kétségkívül szívesen fogja olvasni *Ipolyi* beszédeit is. — A kötethez mintegy függékül *Ipolyi* Arnold irodalmi munkásságát állítja össze Banuytat Vincez 1845-től egész a főpap haláláig: 1886-ig. E függéknek bizonyosan sok hasznát fogják venni azok, a kik *Ipolyi* életével, munkálkodásával és hatásával behatóbban foglalkoznak. Az 574 lapra terjedő kötet a Franklin-társulat nyomdájából került ki s ára 2 frt 50 kr.

Verne Gyulától, a magyar közönség előtt oly kedvelt francia írótól, egyszerre két kötetet ad ki a Franklin-Társulat. Egyik az «Egy sorsjegy» című, melyet először a «Vasárnapi Ujság» közölt volt képekkel, s mely vonzó alakban ismerteti egy érdekfeszítő elbeszélés keretében azokat a benyomásokat, melyeket Norvégia természeti és ethnográfiai különöségei nyújtanak, s melyben az élénk tollu szerző hangulatosnál hangulatosb tájakon át ragadja olvasói figyelmét. A másik «Haza, Franciaország» és «Gil Braltar» cím alatt két elbeszélést közöl; az első az 1792-iki francia forradalomnak a poroszok ellen való hadjáratából dolgoz föl egy kalandos epizódot, a másik azt adja elő derült humorral, hogy hogyan vették be Gibraltar — a majmok az angolok számára. Mindkét kötetet Huszár Imre fordította, a jó műfordító folyékonyásával, s mindkettőt Roux szellemes illusztrációi díszítik pazar bőséggel. A két kötet közül az «Egy sorsjegy» című 1 frt 20 kr. a másik 1 frt 60 kr.

«Cseress Gábor», Frém József regénye, mely egy akadémiai pályázat dícsérettel emeltetett ki, s azután a «Pesti Napló» tárczájában közölte, most önálló alakban is elhagyta a sajtót, két kötetben, Robiesek Zsigmond kiadásában. A regény Zachy Antalnak van ajánlva.

Cseress Gábor a regény főalakja egy ősi családnak elsőszegényedtet sarja, ki a családi előítéletek dacára, melyeket egy születési göggyel eltelt atya és könnyű urakodásra hajló bátyja táplálnak, saját erejéből küzd fel magát az életben, s a munka és tanulás modern jelszavát képviseli az öröklött könnyelműség és élvhajhászsággal szemben, melynek bátyja áldozatul esik. De előadik, mert nemesebb felfogása az életéről, mely szakítani készíti környezetét előítéleteivel, egyszersmind a másik tulajdona ragadja s kénytelen belátni, hogy igen ideális szempontból ítélte meg az életet. Elvesz egy elsőszegényedtet bárókiszásony, a ki a tanítónői pályán kénytelen működni, de a kínál az élet kénszerűségei nem nyomták el a léha vigyákat, melyek csillogni, élvezni hajlítják s férjét vezetés utra sodorja. A regény nem szoros értelemben vett irányszegény, de sok van benne a mai társadalom szomoró lelkéből és körös tünetéből. A szerzőben azonban hiányzik a megfelelő epikai nyugalom és világöböllet, mely a nagy kérdések boncolásába mélyebben belevinné; csak a felületen marad és a lélektani helyzetek legtöbbet ígérő fázisai felett könnyen suhan el. Azonkívül nélkülözik a regényben a kerek bevezetését, mert előadása ép ott szakad meg, a hol a mélyebb összeütközések magvát kezdjük sejtetni. Mindamellett a regény egy gyakorlati toll sok ambícióval dolgozott munkája, mely élvezetet szerkezhet az olvasónak. Ára a két kötetnek nincs kiírva.

Almanach. Singer és Wolfner kiadásában s Mikszáth Kálmán szerkesztésében az idén is megjelent az az Almanach, melyet már múlt évben kedvezőleg fogadtak a közönség. Az idei, 1889 évre szóló, csinos piros és arany, metszésű kötetben a szerkesztő előszaván és rövid naptárrészen kívül tizenkét elbeszélést tartalmaz Jókaitól, Vadnaytól, Tolnaytól, Ágai Adolftól, Beniczkyne Bajza Lenkétől, Gyarmathy Zsigánétól s még egy néhánytól a fiatalabb írói nemzedékből. Jókai Mór a «Lélekidomár» című regényéből ad egy önálló részletet «A pusztai rózsza» címen, Vadnay Károly: «A vöröskeresztes asszony» címen tár fel egy képet a női szív finomabb vonásairól. Tolnay Lajos elbeszélésének címe «A boldogság előtt», Ágai pedig «Viola Veró»-ban egy darab falusi életet fest. Bezárja a novellák sorát Mikszáth Kálmán «Burkus» című elbeszélése egy elvesztett kutyá kalandjairól. A kötet ára 1 frt.

A Franklin-társulat kiadásában újabb még a következő könyvek jelentek meg:

Thukydides. A halhatatlan görög történetíró eredeti és fordított (görög és magyar) párhuzamos szöveg kiadásának immár 3-ik kötetét kaptuk, a melyet úgy, mint az előbbieket is, Zsoldos Benő fordított s látott el jegyzetekkel. A 461 lapra terjedő kötet ára: 2 frt.

Latin gyakorlókönyv. Holweiszig Frigyes latin gyakorlókönyve, melyet Székely Ferenc fordított s látott el a szótárral a második osztály számára: ára 1 frt.

Döntvényvár. E gyűjteménynek, mely a m. k. curia, a budapesti kir. ítélő tábla és a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatait tartalmazza, most a XX-ik kötetét adta ki a sajtót. Ára: 2 frt.

A «Magyar Nyelvtörténeti Szótár» második füzeté is megjelent az Akadémia kiadásában, Hornyánszky Viktornál. A füzetben az A. betű vége és a B. egy része foglaltatik.

Egy régi magyar természettudós. Nyulás Ferencnek, a régi magyar khémikusnak életével és munkáival behatóan foglalkozik Hossay Lajos műegyetemi tanár, egy csinos kiállítású füzetében, a mely a «Természettudományi Közöny» 228-ik füzetében megjelent dolgozatának külön lenyomata.

Naptárak az 1889. évre. A Franklin-Társulat a jövő évre is kiadta naptárát, a melyeket már évek sora óta régi ismerősként fogad a közönség. Valamennyi közül a közgazdasági miniszteriumban összeállított legújabb adatok nyomán az országos vásárok jegyzékét, az év csillagászati és kortani jellemzését, továbbá kamatszámítási, cselédbért, árendát, bélyegilletéki fokozatot mutató táblákat s a képekkel illusztrált szépirodalmi és ismeretterjesztő részen kívül is sokféle tudnivalót a gazdaság, háztartás, egészségügy stb. köréből. Említsük először is a magyar gazdák naptárát.

A Falusi gazda jól ismert naptára most 25-ik évét érte meg. Sporzon Pál gazd. akadémiai tanár szerkesztéi számos jó nevű gazdasági író közreműködésével. A számos ábrával ellátott és a gazdaság különböző ágába vágó közleményekben gazdag naptár ára 80 kr.

A Borászati naptár, mely már 17 év óta jelenik meg, jeles szakemberek közreműködésével dr. Nyáry Ferenc szerkesztéi. Van benne természettudományi, szőlészeti és borászati s végre kertészeti rész. Közkeveltségnek örvendő, hasznos naptár, nem csupán a bortermelő és a pinézgazdák részére. Ára 80 kr.

Az Istrán bécsei naptár, mely már 34-ik évfolyamát érte meg, s folyóvást kedvelt naptára igen sok katolikus családnak. Istrán bécsei (Majer István, ma már püspök) alapítá, jelenleg Kóhalmi-Klimstein József tanár szerkesztéi, felollev benne az erkölcsi világot, a gazdasági és havi teendőket, a népevelést, történetet, a mult év nevezetesebb eseményeit, ipart, meg a tréfáról sem feledkezvén meg. Számos képpel. Ára füzve 50 kr.

Korra névze még megelőzi a Protestáns naptár, melynek ezuttal már 35-ik évfolyama jelenik meg. Nehány év óta Dűsz Sándor tanár szerkesztéi. Jelen évfolyamában többek közt Réthy Zsigmond, Könyves Tóth Kálmán, Bálint J. és számos más író eredeti dolgozatait találjuk, Bakay Sándor, Földváry Mihály, Sárkány Sámuel arcképeivel s a debreczeni csegléd-utcai új templom képével. Ára 50 kr.

A Honvéd-naptárnak most 22-ik évfolyama jelenik meg s ezuttal katonai naptáraként is foglalt magában. Szerkesztéi Áldor Imre. Több képpel és szépirodalmi részzel. Ára 60 kr.

A Magyar nők naptárának 21-ik évfolyama, Beniczky Irma szerkesztésében, a korábbi évek alakjában és beosztásában, a háztartáshoz szükséges naplójegyzetekkel, színtéren sok képpel és olvasmányokkal ellátott naptár. Ára 60 kr.

A Székely-egyetli képes naptár a legfiatalabb, de már ez is nyolc év óta forog a közönség kezén. Tartalmára egy szerkesztő bizottság ügyel fel, melynek tagjai Bochkor Károly, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor. A szöveg közé nyomott számos képpel s eredeti közleményekkel. Ára 25 kr.

A Magyar nép naptára 34-ik évi folyamába lép, hasznos és mulatózó olvasmányokkal és képekkel. Szerkesztéi ifj. Tatár Péter. Ára 25 kr.

A Lidérc-naptár most 28-ik évfolyamába lép, főleg szépirodalmi tartalommal, számos képpel. Ára 60 kr.

Folyóiratok. A Turul legújabb számában, melyet Fejérváry László nagy gondalal szerkesztéi, Deák Farkas elhunyt történeti tudományokról olvasnak «Az aceseróni Domokos család nemzedékrendje», Thulóczy Lajostól «Az illyr. ezimer-gyűjtemények», Schönher Gyulától «A Mérey-család ezimerlevele» stb. című közleményeket. — Az erdélyi múzeum-egyetli bölcséleti, nyelv- és történelemtudományi szakosztályának kiadványai című vállalet V. füzetében Finály Henrik a bolognai ünnepélyről, Széchy Károly Kazinczyról értekezik stb.

Az Archeologiai Értesítő új füzetében Frölich Róbert két római mértőföldmunka körül értekezik, melyeket Budafokon talált; Csoma Cserghő pedig a Perényiek középkori síremlékét mutatja be, képekkel is hármat. Dr. Hoernes Mór a prehistoriai kutatásokat Ausztriában tárgyalja, ezuttal már második közleményében, míg Csontos János Mátyás és Beatrix arcképeinek a Corvin-codexben található változatairól írt hosszabb érdekes tanulmányát fejezi be. Apróbb közlemények következnek ezután, melyek közt Rakovszky Ferenc nyitrai megyei ásatásairól ad számot, Orbán Balázs Deés városa régi emlékeiről írt érdekesen, dr. Kuzsinszky Bálint néhány délvidéki és erdélyi múzeumot ismertett több képpel a régiség-tudomány szempontjából, dr. Szendrey János pedig egy nagybecsű magángyűjteményt, a Csoma Józsefet Devecserből, Abanymegyéből. Levelezések és apróbb közlemények zárják be a dus tartalmú füzetet.

Petőfi életrajzára a Kisfaludy-társaság tudvaleg nyílt pályázatot hirdetett volt, melynél az

életrajzi anyag pontos, részletes és kritikai összeállítására kívánt fősúlyt fektetni. E pályázatra egy pályamű érkezett be, dr. Ferenczy Zoltán kolozsvári polgári iskolai tanáré, ki a «Petőfi-múzeum» című folyóiratot is kiadja. Beküldött tervrajza, s a kiadogzott rész: «Csapó Etelka és a Ciprus-Lombok, jellegjeül Petőfibről a mondatot választotta: «a természet tanított tegedet.»

A porós német császári napló, mely Németországban annyi izgalmat okozott s konfiskáltatott, megjelent — Budapest. «Deutsche Rundschau»-ból lenyomatott 36 lapnyi német füzetet Bankó Gyula adta ki. Ára 50 kr.

Lampel Róbert kiadásában megjelentek: Hátsék Ignác megyei közigazgatási térképeiből 3-ik kiadásban jelent meg: Szebenmegye térképe, Szilágymegye térképe, Ugocsa megye térképe. Ára egy-egynek 20 kr. Tüzrendészeti szabályok kézikönyve cím alatt dr. Szokolay István összeállította az 1888 augusztus 12-iki tüzrendészeti kormányrendeletet, továbbá Budapest főváros tüzrendészeti szabályrendeletét, s kiegészítette azt a tűoltósági szervezést a tűkár-biztosítás feltételeinek ismertetésével. — A Tanulók olvasó-tárának 6-ik füzeté szemelvényeket tartalmaz Pázmány Péter műveiből. Az Ahm-Erényi-féle német nyelvtan jegyzetekkel ellátva dr. Bókai Józseftől. Ára 70 kr.

A genfi konventio. Molnár Viktorak a műve most már második kiadásban hagyta el a sajtót, mi mostanetre eléggé mutatja a könyv érdekességét. A mostani kor viszonyai mintegy önként is ajánlanak oly művet, a mely a csatában megsebesült harcosokkal való helyes bánásmódról oktat. Molnár Viktorak a pályaművel, mely a kolozsvári egyetemnél díjat nyert, e bűnismódot tárgyalja. S ennyiben a múlt kőrök figyelmére méltán számot tarthat.

A műcsarnokban az ősi kiállítás második sorozata nov. 15-én fog megnyílni s igen érdekesnek ígérkezik. Ezen fogjuk látni Munkácsy egy új képét is, melynek címe: «Egy pillanattal felhülés». Továbbá itt lesz kiállítva Beczur Gyulának a nemzeti kaszinó számára Rudolf trónörökösöl életrajzában festett arcképe is, mely a trónörököszt háztartábornok, ki egyenruhában tünteti fel. Egy más érdekes arckép pedig Horowitz Lipótnak Jókairól festett arcképe lesz. Szerepelni fognak még e tárlaton a Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíjra beküldött pályaművek is, melyek az idén a következők: 1. «Gyanus alkú», Blaskovics Ferencztől; 2. «Jézus kigunyol-tása», Kardos Gyulától; 3. «Kalácsok», Nagy Lászlártól; 4. «Hirmondó», Pataky Lászlótól; 5. «Egy játszma piquet», Rónai Józseftől; 6. «Herodes ajándéka», Tornai Gyulától.

Sántha Antal, a nemzeti színház derék komikusának jubileumát nov. 7-én ülték meg színésztársai és tisztelői.

Ez este Szigligeti régi jó «Lilliomfi»-jában lépett fel a jubilált művész Kányai fogadás szerében, s már megjelenésekor porcelaj tartó tüsszentette ki a nagy számmal összegyűlt közönség, mely egy babérkoszorút, s több bokrárt nyújtott fel a zenekarból. Bann a színpadon Beniczky Ferenc kormánybiztos üdvözölte a jubilánst, s egy ehsemró okmányt nyújtott át neki, fehér kartonlára Benedek Lajos által művésziessen kalligrafálva. Majd Bercesényi intézett pár meleg üdvözlő szót Sánthához, Csillag Teréz és Vizáryné pedig átnyújtották a pályatársak ajándokát, egy díszes ezüstserleget. Az operaszínház nevében Náday, a színésztanoda részéről pedig Dezső József üdvözölték, s nyújtották át babérkoszorút. Az ünnepélyt kedélyes lakoma fejezte be a Szikszainál.

A népszínházban a hó 3-án Zell és Gené német szövegű s Millöcker által zenésített operettjének, «A belleillei szűz»-nek volt bemutatója, mely Paul de Kock egy pajkos sujet-jén alapszik. Az elég ügyes szöveg mindössze annyit mond el, hogy egy dugzag francia polgár (Troupeaux: Kassai) minden áron grófi koronát akar keríteni a leánya (Pálmai Ilka) számára, a ki csapodár ugyan, mint egy pilangó, de azért van szive, talán több is a kelleténél s nem fogadja el a kilenczágú koronával díszeskedő udvarlót, hanem inkább vár, míg ő is megtalálja a párját, mint a tejtésztvere (Adrienne, Hevesi Janka), a ki csaknem feláldozza magát a darabban érette, de végre kiderül a titok s a jölkül kis leány boldog lesz egy csinos festő (Hunyady) karjai között. Az operett mulatságos epizódokkal tarkállik, mint minő az első felvonásban a belleillei tüzoltók bevonulása, az új feszkendő megkeresése, a második felvonásban a pifferári, csengő-bongó muzsika és dúda kíséretében, a harmadikban az alarozos bál és ballet. A szereplők bohókás helyzetüket jó kedvel aknázták ki, különösen Pálmai, Kassai és Németh (Gödiert strásmester). A zene is elég könnyed és fülbemászó, bár tartalmasabb részeknek híjjával van s a localpossek színvonalán alig emelkedik felül.

A RÓMAI FORUM KIVILÁGÍTÁSA.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tudományos akadémia második osztálya tartott ülést nov. 5-ikén báró Radvánszky Béla elnökele alatt, ki Pulszky Ferenc helyett vette át az elnöki tisztet, mivel ő mint fölolvadó szerepelt.

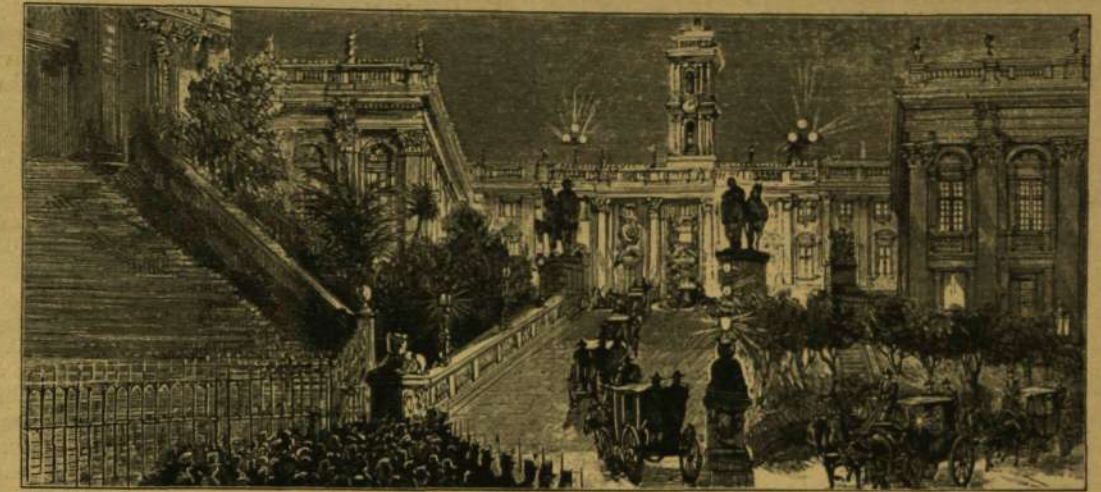
Pulszky tanulmányt olvasott föl «A népvándorlások emlékeiről a gótok és Attila korában.» A fölvasásban a népvándorlás korabeli sírokból talált emlékek alapján fejtegette s mutatta ki a barbár népek önálló civilizációját. A tanulmány a hazánkban és Felső-Olaszországban talált népvándorlás-kori emlékekről, főleg a gótok és Attila korabeliekről szól. Nálunk különösen a keszthelyvidéki leletek képviselik a korszakot, sajátságos alakú fülbevalók, tűk, és szíjfékekkel, guggoló griffekkel s inda-diszít-ményekkel. Pulszky hosszabban foglalkozott fölvasásában a korszakkal s jellemzte a külföldi tudósok előtt ismeretlen emlékeket, melyek a gótok koráról s Attila fényezéséről szólnak adatokkal. Pulszky után Hampel József levelező tag értekezett «Az araviscus nép és emlékei»-ről, mely nép a régi Pannoniában, a Duna jobb partján lakott. Több emléké maradt utánuk, melyeket Hampel tüzetesen ismertetett. Az idő előrehaladottsága következtében Hampel a nagyérdéki fejtegetést, melyet fényképfelvételekkel, lenyomatokkal tett szemléltetvé, nem fejezhetette be s a II. osztály közelebbi ülésén folytatni fogja.

A történelmi társulat, szombaton, nov. 3-án tartott ülésében kegyeletesen adozott elhunyt elnöke, báró Kemény Gábor emlékének. Az ülésen elnököl gróf Szécheny Antal meglehangú nekrológgal jelenté be a haláseletet, méltatva az elhunyt kiváló érdemét. Emlékbeszéd tartására szintén öt kérték föl. Ezután dr. Odray Kelemen kolozsvári egyetemi tanár olvasta föl maga és Kolozsvár Sándor tanártársa választás Jakab Elek ama bírlatára, melyet az «A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye» című munkájokról írt. Majd Szilágyi Sándor titkár tett jelentést a folyó ügyekről, megemlítvén többek között, hogy a pénzár állása november hóban 2376 frt. Végül Zsilánszky Mihály jelentette, hogy báró Kemény Gábor temetésén Ajánkskőn Csontosy János és Fejérváry László társaságában jelen volt és megbízásához képest az el-

1. A császár hintója. 2. Svájci testőr. 3. Csendő. 4. Pápai pálcások. 5. Palotőr. 6. Bibornokok.

A NÉMET CSÁSZÁR UTJA A VATIKÁNBA, A PÁPÁHOZ.

VILMOS CSÁSZÁR MEGÉRKEZÉSE A CAPITOLIUMHOZ.

hunyt elnök ravatalára díszes koszort helyezett. Ez az ülés véget ért.

A képzőművészek köre, mely most van alakulóban, vasárnap tartotta első közgyűlését. Megválasztottak: elnökül Beczur Gyula, alelnökül Vágó Pál. A választmányba az építészek közül rendez tagokul: Schickedanz Albert, Pecz Samu, Beczur Béla, Aigner Sándor, Kiss István, póttagokul: Havranek Vincze, és Höfler József; a szobrászok közül rendez tagokul: Bezeredy Gyula, Zala György, Róna József, Strobl Alajos, póttagokul: Kiss György és Gerenday Béla; a festők közül rendez tagokul: Greuss Imre, Stettka Gyula, Fezty Árpád, Roskovics Ignác, Jendraski Jenő, póttagokul: Tölgyessy Arthur és Papp Henrik.

MI UJSÁG?

Rudolf trónörökös Kis-Martonban. Rudolf trónörökös és Ottó főherceg pár nappal ezelőtt Bécsből Eszterházy Alajos kis-martoni birtokára rándultak, Sopronmegyébe, hol két napig időztek, s a hercegi vadaskertekben 20 dámvadot és 400 füzánt lőttek. A trónörökös itteni időzéséről néhány érdekes részletet írnak a «Nemzet»-nek.

A trónörökös megtekintette az ősi kastély minden vezetőségét, hosszabb ideig szemlélte Mária Terézia királyné arcképét, azután látható érdeklődéssel nézte az insurrectionalis hercegek arcképét, I. Miklós és Antal huszár-tábornokokét, a kik egy-egy ezredet állítottak saját költségén az ellenség elé s előbbinek Mária Terézia sajátkezűleg tüzte fel a Mária Terézia rendet, a midőn Kolimál huszáraival annyi bravourral az ütközetre döntögg befolyt s a győzelmet kivívta. Megszemlélte a trónörökös a száz holdnyi parkot is, mely oly érdekes volt őszies áramlatában és a vizesések gazdag hullámozó árjában, és a régi diszkoszisztint is, melyben nagy fényű üveges hintók vannak, közöttük olyanok is, melyek királynékat, királyokat hordoztak s melyek egyikén Eszterházy Miklós herceg oly ragyogó pompát fejtett ki a moszkvai koronázásakor.

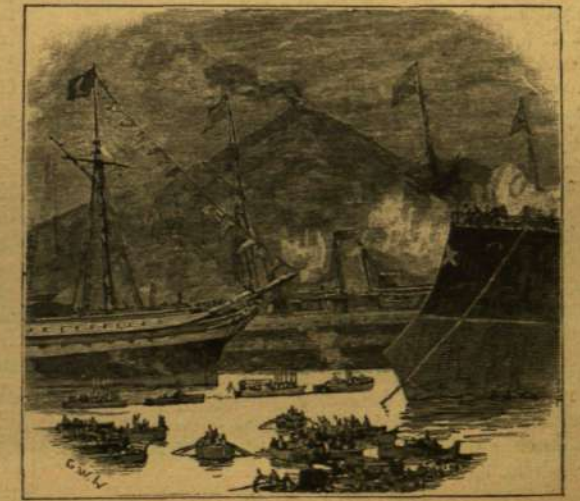
A gödöllői udvari vadászatok a szent Hubert napi megnyitást óta egyre folynak, felváltva: rólkára, szarvasra, nyulra. A csikorgó hideg és ködös idő azonban nehézzé teszi a sikeres eredményt. Hétfőn

rókiát hajszolt a nagyuri társaság, mely alkalomma azonban a király ő felsége nem volt jelen. A hajszá mintegy két óra hosszáig tartott, de eredménytelenül, mert a róka egy sűrű cserjében nyomtalanul eltűnt.

Erzsébet királyné Görögországban. Királyasszonyunk Korfuban időzése, emlékére Korfu város tanácsa okt. 26-iki ülésében Vlachas Leonidas elnök indítványára egyhangulag elhatározta, hogy Korfu legszebb utcájára, az eddigi odos Phaeakon (olaszul: Strada Marna) ezental Erzsébet királynéről «Leoporphos Aphokratriva Elizavet»-nek, illetőleg «Bonlecard Imperatrice Elizabeth»-nek neveztesse. Az engedélyt erre a királynétól egy küldöttség fogja kikérni, mely egyszersmind az illető utca rajzát is át fogja nyújtani királynéknak.

Az új vallás- és közoktatásiügyi miniszter, Csáky Albin gróf folytatja a mult hetekben megkezdett szemléjét a fővárosi közintézetek felett. Mult héten az egyetemi könyvtárt s azután az álló-uti klinikát látogatta meg a benne elhelyezett intézetekkel és szemészeti klinikával, a bonczati és kórbonczati intézeteket, belgyógyászati klinikákat, a gazdasági hivatal épületét, stb. A szemle befejezése után a miniszter teljes melegegedésének adott kifejezést a látottak fölött s különösen a kitünő rendet és tisztaságot, a klinikák mintaszert berendezését dicsérte.

Az egyetemi ifjuság s az új véderő-törvényjavaslat. Az új véderő-törvényjavaslat, mint tudva van, nagyon megnehezíti az egy éves önkéntesi szolgálatot, a mennyiben mindazon önkéntesek számára, kik a tisztvi vizsgát nem bírák német nyelven letenni, még egy évi szolgálatot állapít meg. Érhető az egyetemi ifjuság nagy ellenszerve, melylyel e drákió újítást fogadja, s azért közelebről gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a törvényjavaslat ez intézkedése ellen felirást intéznek. Éles szavak hangzottak el a gyűlésen a kormány ellen, de a tulajony rész abban állapodott meg, hogy ne vigyék a dolgot utazára tüntetéssel, hanem dolgozzanak ki memorandumot a képviselőházhoz leendő benyújtás végett. E memorandum kidolgozására meg is választottak egy tíz tagú bizottságot. Más oldalról pedig Tisza Kálmán miniszterelnököt fogja felkeresni egy kül-

HAJÓFELVÁLTÁS A NÁPOLI ÖBÖLÉN.

dóttóság ez ügyben. Hasonló mozgalmaknak a kolozsvári egyetemről is érkezett híre.

Az Erkel-jubileum rendezésére alakult nagy bizottság közelebbi ülésén abban állapodtak meg, hogy a jubileumot decz. 16. és 17-én fogják tartani. E program szerint decz. 16-án a vígadó nagy termében fogják ünnepélyesen üdvözölni Erkelt, este pedig díszelőadás lesz az operában. Másnap délután 2 órakor lesz a dísz-bankett.

Veress Sándor. «A magyar emigráció Keleten» című mű szerzője, 1848/9 után keleten letelepedett hazánkfiainak egyik legkitűnőbbje emlékére, halálának negyedik évfordulóján, m. hó 28-án, mint az előbbiekben, most is gyász-isteni-tiszteletet tartottak Bukarestben, melyen az elhunyt özvegyén és gyermekein kívül tisztelői is nagy számmal jelentek meg. Bartalus János lelkész mondott ez alkalommal megható gyászbeszédet.

Olasz tudós Budapest. Fővárosunknak a múlt napokban kiváló vendége volt: az olasz egészségügyi hivatal igazgatója és római egyetemi tanár: Pagliani Luigi, ki a közegészségügyi intézmények tanulmányozása céljából tesz most európai körutát. Fodor József dr. orvoskarri dékán kalauzálása mellett megtekintette az életlani és közegészségügyi intézeteket, a klinikákat, az illóí-uti új kórházat, az önkéntes mentőegyesület s a központi tejesarnok helyiségeit s meglepődését fejezte ki a látottak fölött. Pagliani Budapestről Münchenbe, onnan Berlinbe, Brüsszelbe és Londonba utazik.

Tizenkét főispán egy családból. Szilágymegye új főispánját, báró Wesselényi Miklóst a napokban iktatták be hivatalába. Ez alkalomból érdekes feljegyezni, hogy a tizenharmadik század végéről eredő Wesselényi-családból, nem egészen 300 év alatt, tizenkettőült a megye főispáni székében. Tizenegy a régi Közép-Szolnokmegyében, a tizenkettedik a K-Szolnokról, Krasznából és a kapcsolódó részekből kikerekített Szilágymegyébe.

Az első volt II. István (szül. 1583-ban, + 1627-ben). Őt követte öccse, Pál, a ki 1622-ben halt meg. Azt hiszik, hogy ő volt az első Wesselényi, a ki a ref. hitre tért. Fia, III. István következett utána. Ennek Pál nevű fia volt a híres Rákóczi-generális, a ki a harcmezőn töltötte életét és így nem is ült a főispáni székbe. Fia, IV. István, szerezte meg a családnak a bárói rangot, mit a császári udvar is elismert. Örökös főispánja volt megyéjének, mely méltóság csak később szűnt meg a családra nézve. A főispáni méltóság ezután apáról fiúra szállt. III. Ferencz után II. Farkas következett, de ez utóbbi II. József császár önkényes rendeletei miatt lemondott és magával vitte a megye Rákóczi-zászlóját. Később a zászló ismét visszakerült a megye tulajdonába, hol, bár rongyokban, ma is megvan. Farkas unokaöccse, III. Miklós, a mostani főispán nagyatyja, 1806-ban csak a megye gubernátora lett és Ferencz király a megye ismételt kérelmére sem nevezte ki főispánnak. Mint gubernátor halt meg 1809-ben. Utána a Wesselényiek közül II. Farkas két fia, II. József és III. Farkas következtek a főispáni székben. A Magyarországhoz visszakapcsolt Közép-Szolnokmegye főispánja IV. Miklós, III. Miklós fia lett 1848-ban. E nagy Wesselényi után csak 1861-ben, azután 1865-1875-ig volt még egy családbeli a főispáni székben, VII. Ferencz. Most a nagy Wesselényi hasonló nevű fia, Wesselényi Miklós szintén főispánja Szilágymegyének.

Ornithologiai kongresszust terveznek Budapest a jövő 1889-ik év tavaszán. Dr. Hayek Gusztáv, a nemzetközi ornithologiai bizottság titkára eziránt már érintkezésbe is tette magát a magyar kormányval, annak támogatását kérve ki. A kongresszus költségeit előzetes számítás szerint 10,000 forintra tette, melyből 5000 forintot a kormány, a tudományos czél előmozdítását tartva szem előtt, kilitásba helyezte s ez összegzet a jövő évi költségvetésben előirányozta, mintegy 1000 forintot pedig magdiak címén lehet számításba venni, fedezetlenül maradna tehát 4000 forint. Ez összeg fedezése iránt a vallás és közoktatási miniszter felhívta a főváros közönségét, hogy vele mielőbb tudassa, hogy a szóban forgó költségekre saját jövő évi háztartása kellő fedezetet nyújt-e s ennek alapján a kongresszusnak Budapest leendő megartására az maga részéről hozzájárulni hajlandó-e?

Nagy Jakab ismert tilinkó-művész, ki, mióta oroszországi útjából hazatért, állandóan Budapestet tartózkodik, a tilinkón oktatást ad az iránt érdeklődőknek, s nála (Vig-utca 28.) tilinkó-iskolák is megrendelhetők.

Hatvan szakács és háromszáz lakáj kísérette a czárt szerencsétlen kaukázusi útján. Így írja a «Ti-

mes» pétevári levelezője, ki a czárral egyidejűleg utazott a Kaukázusban. A tilinkó nagy hadi uton sok baja volt a hirlapíróknak, hogy a szakácsok és lakajok seregét megelőzve, mert azok száz postaloivat és husz kocsi foglaltak le s így őt alig tudott alkalmossághoz jutni.

A világ munkaejére vonatkozólag a berlini statisztikai hivatal a következő érdekes adatokat állította össze. A világon működő gőzgépek 1/3-öd része az utóbbi 25 év alatt készült. Franciaországban 49,590 állandó nagy lokomobil kázanja, 7000 lokomotívja és 1850 hajókázanja van, Németországban 59,000 kazánal, 10,000 lokomotívval és 1700 hajókázanával rendelkezik. Ausztria-Magyarországban a kazánok száma 12,000 és a lokomotívoké 2800. A működő gőzgépeknek megfelelő erő az északamerikai Egyesült-Államokban 7,500,000, Angliában 7 millió, Németországban 4,500,000, Franciaországban 3 millió és Ausztria-Magyarországban 1,500,000 lóerőt képvisel. Ebben azonban a lokomotívok nincsenek beleszámítva, melyeknek összes száma 105,000 és 3 millió lóerőt képvisel. Ha a kettőt összeadjuk, 46 millió lóerőt kapunk. Egy gőz-lóerő megfelel három valódi lóerőnek, egy valódi lóerő pedig hét ember erejével egyenértékű. Így a világon működő összes gőzgépek körülbelül egy milliárd ember erejét képviselik.

Színházi kiállítás Londonban. Az angol fővárosban a jövő évben színházi kiállítást fognak rendezni. A kiállítás célja az lesz, hogy bemutassa mindazt, a mi a színpad világhoz tartozik, tehát a színpadi felszerelés összes részeit, a színpad történeti fejlődését, valamint különböző színházak építésének mintáját, kosztümök, maszkok stb. gyűjteményét. Egy teljesen felszerelt színpadon pedig a nagy angol színmű-író, Shakespeare műveinek legismertebb jeleneteit fogják előadni, s szabad ég alatt nagyszabású színműveket is játszanak.

A brüsszeli nemzetközi kiállításon a mohai Ágnes-forrás vizét, hazánk ezen kedvelt szénasavdús savanyvizét, mint ilyen egyedül tüntették ki díszokmányokkal.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Nagy István, volt ügyvéd és 1848-ban honvéddábiró nov. 4-én, 72 éves, Budapestben. — OLLÉ László, nyug. kir. törvényszéki bíró, 48 éves. — Dr. Fuchs József, Bihar megye közpályájának igazgató főorvosa, Nagyváradon. — HETS Nándor, 1848-49-iki honvédtiszt, 60 éves korában, Verseghen. — AMBRUSS ANAKLET Szent-Ferencz-rendű aranyos áldozár és tiszteletbeli rendtartományi tanácsos, élete 77-ik és áldozásága 54-ik évében Pozsonyban. KUMITS PÁL, magánzó, 82 éves, Pozsonyban. — DENGEL Károly, nagykereskedő, Aradon, 28 éves. — BORN ZARARIAS, görög-keleti lelkész és kiérdemült esperes, 59 éves Segesváron. — PALLAI ERNŐ, józans és fiatal író, 21 éves Budapestben. — SZOMP Béla, ügyvéd, 39 éves, Dobsinán. — GYERTYÁNFY ISTVÁN, kir. törvényszéki elnök Nagy-Becskerekben. — KULIFFAY LAJOS, Nagy-Becskerek város polgármestere ugyanott. — PAVY József, tekintélyes városi polgár, Lugoson. — FÖLDVÁRY ÁRPÁD, cs. és kir. kamarás, néhai Baldási Antal bíró nagy vagyonának egyetemleges örököse, Tisza-Ápátfalván. — SZEÖKE KÁLMÁN, királyi törvényszéki aljegyző, Udvariban, 26 éves. — MALOCSAI MIKLÓS, ipolysági járásbírósi hivatalnok, Malocsay Gáspár czimz. kanonok, hitesei esperes-plébánosnál. — DABASI HALÁSZ VINCE, 64 éves, Ráczkeresztúron. — OLÁH EMIL, földbírtokos, néhai Oláh Miklós orsz. képviselő fia, 29 éves, Hajdú-Nánáson. — ESZES MIHÁLY, gőzmalom-tulajdonos, 33 éves, Dorozsmán. — TARAFÁS JÓZSEF, m. kir. államvasúti főmérnök, 1848-49-es főhadnagy, 62 éves korában, Budapestben. — Dr. KRISZT ANTAL, zágábi kanonok, 62 éves, 1876-tól 1887-ig rektora volt a Ferencz József egyetemnek. — PLETIKOSIK SÁNDOR, czimz. kanonok, esperes-plébános, 70 éves, Szontán. — MARSALKÓ MIHÁLY 79 éves, Kolozsvárt. — LŐRÖS GYULA, Hajdumegye tiszti ügyelőse. — PETRÓCZY LAJOS honvédfőhadnagy Miskolczon.

ÖZV. LAUKA GUSZTÁVNA, Lauka Gusztáv veterán írók édes anyja, 94 éves, Miskolczon. — ÖZV. SZABÓ KÁROLYNA, szül. Fodor Julianna, 72 éves, Székely-Udvarhelyen. — ÖZV. CSOTKA LAJOSNA, szül. Gorova Sarolta, 78 éves, Békés-Csabán. — CSÉREPEZ GYULÁNÉ, szül. Zombory Antonia, kereskedő neje, Píllisen. — ÖZV. DÖLLÉNÉ HENCZ ANTONIA, Dölle Gyula állami polg. isk. igazgató édes anyja, Lippán. — BALSAT VOJNICIS JOLANTHA, Vojnicz Géza honvéddusár-százados leánya, 24 éves, Keszthelyen. — BARTHOLOMEDESZ JÁNOSNA, szül. Nagy Terézia, Bartholomeidesz János nyiregházi ref. lelkész neje, 72 éves.

A külföldön elhunytak: LA ROCHELLE ERNŐ, a párisi nemzeti könyvtár tudós igazgatója Meudonban, 64 éves. — PRZEWALSKI MIKLÓS, híres orosz utazó, 50 éves, Karakolban.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Anka. Ez is, az Anydhoz című is, a tulajdonos áradozás hibájában szenved. Tömegebben, keresőbb szóval, egy gondolatra, egy hangulatra vissza-visszatérő kevesebb ismétléssel lehetne a szöveg a hivatást megírni. A harmadik (Piros...) ettől a hibától ment s legkisebül is a három között. Baja, hogy rhytmusát, melyet választott, nem tudja megtartani s annak békóiban, könnyed mozgás és szabad járás helyett, csak biezeg és botlik. A végtróféban a gondolat nem egészen szabatos; a tagadó «nem» — nem jó helyre van alkalmazva; a «hizeleg» pedig épen bántó itt. Oly bajok, a melyeken nem volna lehetetlen segíteni.

Csillag Bandi. Nem értjük, hogy ki ölte meg a kedvesét, hogy s hol halt meg, mért viszi magával a hajdúk elől szaladást? E nélkül pedig az egész történetben semmi sincs, csak tres szószaporítás. A kidolgozás is gyöngye, rimel rosszak, képei semmit mondanak, nyelve erőtlén, színtelen.

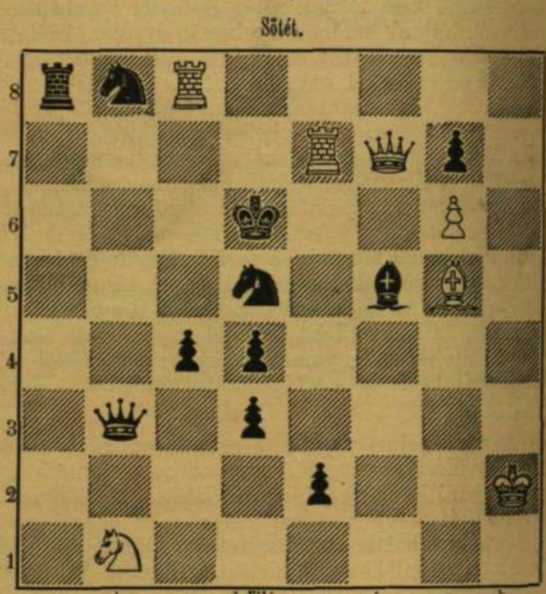
Lombosfalvi L. János. Ez újabb cikke is ép oly jól érdekesen van írva, mint a mely a «V. U.»-ban megjelent. Ez azonban tárgyánál fogva inkább illik a «V. U.» társlapjának, a «Politikai Újdonságok»-nak gazdasági rovatába, s így ott adjuk legközelebb.

Jus-jus. Levele izetlen elménekedésénél s annál izetlen szokásánál, hogy a versben minden harmadik szót, néhol egész sorokat alihúzással akar hangsúlyozni s így figyelembe különös nyomattal ajánlani: csak maga a versek fanyar filozófiája izetlenebb. Lehet azért lap, melynek guszta van az illyene is; de hogy melyik legyen az: nem tudjuk az azért annak adressére rá sem utasíthatjuk.

Dies irae. Berlioz «Grande messe des morts»-ja ennél szebb s mindenesetre dallamosabb sorokat is sugallhatott volna; se költészet, se rhytmus, — merő próza, jó adag dagályyal.

SAKKJÁTEK.

1518. sz. feladvány. Loyd Samutól.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1512. sz. feladvány megfejtése.

Obermann J.-tól.

Megfejtés.
Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Bg4-g2... 5-e4 (a) 1. Vh1-a1... Fh1-g2: (b)
2. B3-a4+... K-t sz. 2. Vh1-a1... t. sz.
3. Bg2-e2-g3 mat. 3. V v. h. mat.
Világos. b. Sötét. Világos. c. Sötét.
1. ... d3-d2 (e) 1. ... t. sz.
2. Bg2-d2... Fh1-d3 2. Vh1-h3... t. sz.
3. Bd2-d3 mat. 3. Vh3-e6 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakk-társaság nevében: Exner Kornél. — Nydrádszeredán: Csipkés Árpád. — Miskolczon: Rudnyánszky Géza. — A pesti sakk-kör.

HETI NAPTAR. November hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israélita
V. 6 25 B. As 1. o.	6 24 Márton	30 B 2 Zen. Z.	7 András
12 H. Jozefát pk.	Jónás	31 Epimák	8
13 K. Koszt. Szanis.	Biries	1 November	9
14 S. Jukund pk.	Levin	2 Aczindin	10
15 G. Lippót hv.	Lipót	3 Aczepszím.	11 Dániel
16 P. Odón pk. hv.	Otlimár	4 N. Joannuz	12
17 S. Csod. Gergely	Hágo	5 Gal. Episzt.	13 Sa. Wa.

Holdváltásai: Első negyed 10-én 5 ó. 32 pk. d. u.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. Zürichben, selyemgyári raktára (cs. és kir. udv. szállító). Magánoknak előnyös beszerzési forrás bármely nemű fekete, fehér és színes selyem kelmékre. Minták póstafordultával Kettős levéljű. Atlasz raktár körülbelül 8000 darab.

Véze-utca 27. szám. BUDAPEST.

WADLSTEINER F. és Tsa

AJÁNLIJÁK DÚSAN BERENDEZETT ÜVEG ÉS PORCELLÁN-RAKTÁRUKAT, LÁMPÁK, PIPERETÜKRÖK, CSILLÁROK.

A CHRISTOFLE-EZÜST MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁRA.

Legújabb megjelent!

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben és minden könyvkereskedésben kapható:

DEÁK FERENCZ BESZÉDEI.

Osszegyűjtötte

KÖNYI MANÓ.

HARMADIK KOTET 1861—1866.

Ára füzve 3 frt 60 kr.

Első kötet 1829—1847. — Második kötet 1848—1861.

Ára füzve 4 frt.

Ára füzve 2 frt 40.

Mind a három kötet együtt 10 frt.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT”

kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kaphatók — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyetemi könyvárusnál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

az 1889-dik évre szóló általánosan kedvelt dús tartalmu

NAPTÁRAK

ugymint:

ISTVAN BÁCSI NAPTÁRA. XXXIV. évfolyam. Képekkel. Alapítá Majer István. Füzve 50 kr.

PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR. XXXV. évfolyam. Szerkeszti Dús Sándor. Füzve 50 kr.

FALUSI GAZDA NAPTÁRA. XXV. évfolyam. Szerkeszti Sporzon Pál. Füzve 80 kr.

LIDÉRCZ-NAPTÁR. XXVIII. évfolyam, képekkel. Füzve 60 kr.

HONVÉD-NAPTÁR (egyuttal katonai naptár), szerkeszti Áldor Imre. XXII-dik évfolyam. Füzve 60 kr.

MAGYAR NŐK HÁZI NAPTÁRA. XXI. évf. Képekkel. Füzve 60 kr.

BORASZATI NAPTAR. Szerkeszti Nyári Ferencz. XVI. évfolyam. Füzve 80 kr.

SZÉKELY-EGYELETI KÉPES NAPTÁR. Szerkesztő-bizottság: Bochkor Károly, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor. — VIII-dik évfolyam. Füzve 25 kr.

NEUER ILLUSTR. VOLKS-KALENDER für Ungarn u. Siebenbürgen. XXIV. Jahrg. Geheftet 50 kr.

HATÁRIDŐ-NAPTÁR, mindennemű hivatalnok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva, írópapíron és kemény kötésben 1 frt 20 kr.

MAGYAR NÉP NAPTÁRA. Szerkeszti ifj. Tatár Fáter. Képekkel. XXXIV-ik évfolyam. Füzve 25 kr.

UJ FALI NAPTAR egész iv 20 kr.

NEUER WANDKALENDER, 1 ganzer Bogen 20 kr.

„Csak a mellékelt védjegyű cikkek valódiak!”

JAEGER TANÁR TÁRSULATA.

Tulajdonos: JORDÁN KÁROLY.

Budapest, IV. Deák Ferencz-utca 15.

Eredeti normál gyapju-cikkeknek egyedüli főraktára Magyarország részére.

Normál alsó-ruhanemű férfiak, nők és gyermekek számára, valamint felső-ruhák mértékszertől készítése a saját műtermében.

Katalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyet. könyvárusnál Bécsben I., Stefansplatz 6.

A RÉGI MAGYARORSZÁG.

1711—1825.

IRTA

GRÜNWARD BÉLA.

Második kiadás.

Ára füzve 4 frt.

Második kiadás.

TARTALOM: Az önálló állami élet hiánya. — A rendi alkotmány hatása. — A gazdasági s társadalmi fejlettség. — A király. — A főpapság. — A főnadr. — A köznemesség. — A polgárság és parasztság. — A külügy. — A főhatóságok. — A hadügy. — A pénzügy. — Közigazgatási viszonyok. — Egyház és közoktatás. — Törvényhozás és országgyűlés. — Az igazságszolgáltatás. — A közigazgatás és a megye. — Nemzetiség és irodalom. — Hangulatok és áramlatok.

A Franklin-társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvárusnál kapható:

CSIKY GERGELY.

ARNOLD.

REGÉNY.

Ára füzve 1 forint.

Gazdasági mellékiparagok

és a gazdasági háziipar népszerű ismertetése. Gyakorlati útmutatással.

Különös tekintettel a falusi nép viszonyaira.

Irta: Gyürky Antal.

Koszorozott pályamű.

II-ik meg bővített kiadás.

Ára füzve 60 kr.

A SZÓLÓ

mint kincsbánya.

TANULMÁNY,

miként lehet a szőlő, a tudomány elveinek megfelelő művelés s melléktermékeinek teljes kihasználása által valódi kincsbányává tenni, és börtelmelésünk jövőjéről szemben a állókészítéval.

Irta

Gyürky Antal.

Ára füzve 50 krajczar.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapestben, IV, egyetem-utca 4. sz. alatt.

AU BON MARCHÉ

«Oleó és szállár kiadó»... ARISTIDE BOUGICAUT... NOUVEAUTES... PARIS.

Van szerencsénk a tiszt. hölgységek értesíteni, hogy a téli évadra új, képes katalógusunk éppen most jelent meg... HUSZÁR IMRE.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárbanál kapható:

EGY SORSJEGY

9672-dik szám.

VERNE GYULA REGÉNYE.

HUSZÁR IMRE.

Harmincznyolcz a szövegbe nyomott képpel.

Ára füzve 1 forint 20 krajczár.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárbanál kapható:

HAZA, FRANCZIAORSZÁGBA!

GIL BRALTAR.

Ira

VERNE GYULA.

Franciaiából fordította

HUSZÁR IMRE.

Harminczhet a szövegbe nyomott képpel.

Ára füzve 1 frt 60 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

47. SZÁM. 1888.

BUDAPEST, NOVEMBER 18.

XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt... Külföldi előfizetésekre a postai megnevezéssel a postai megnevezéssel a postai megnevezéssel.

1888. nov. 143. sz. 1888. nov.

BUDAPESTI SZEMLE

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

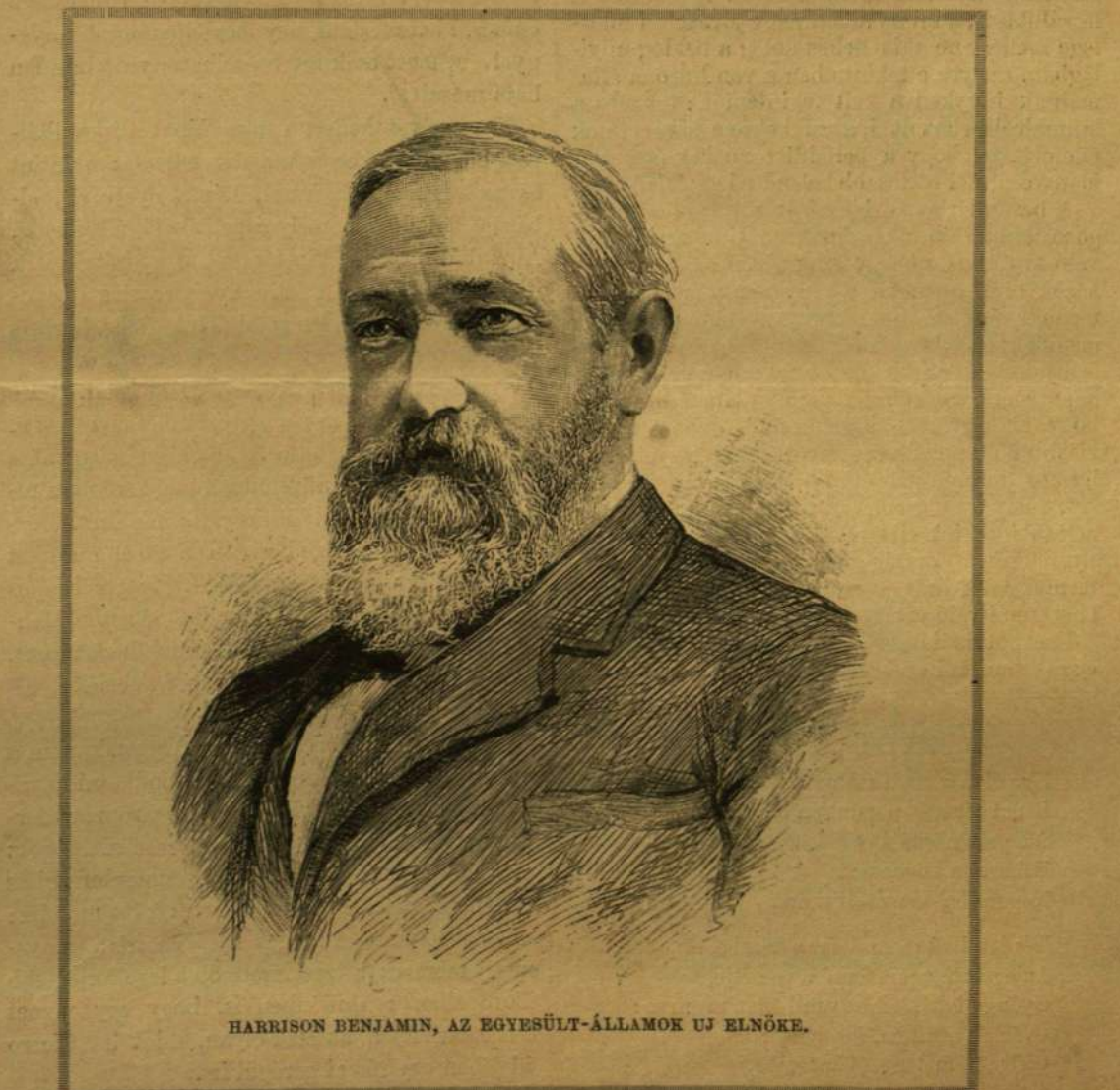
Az egyetemi tanítás kérdéséhez. — Lengyel Bélától. Török nép-színház. — Kúnos Ignácztól. A közvetett fogyasztási adókról. — Földes Bélától. A zene a francia forradalom idejében. — Schütz Miksától. Egy leány mint ösvégasszony. Regény. (V.) Pálffy Albertől. Költemények: A két lepke. Gr. Zichy Gézától. — Idyll. Carducci József után, olaszból. Radó Antaltól. Vajon csakugyan hanyatlásnak indult-e Angolország? — Vámbéry Ármintól. Hübner báró utazása. — Requinyl Gézától. A tanulmányi alap. — Apáthy Istvántól. Értesítő. Kiss József: Ünneppapok. — m. — s. — Plats B. Der Mensch. — h. j. A BUDAPESTI SZEMLE megjelen évenként tizenkétzer 120 ivnyl tartalommal. A Budapesti Szemle tájékozn igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a tudomány és a műveltség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett lehető széles tért nyit a nemzeti gazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzeti gazdasági bizottságától támogatva. Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyl havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvtár elfogad. Bécsben, Szeleinski György cs. k. egyet. könyvtár, I. Stefanaplatz Nr. 6. Az előfizetési pénzek az alulírt társulat kiadó-hivatallába küldendők be, vagy a könyvtárakhoz a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra. FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapestben

HARRISON, AZ EGYESÜLT-ÁLLAMOK UJ ELNÖKE.

Az Éjszaki-Amerikai Egyesült-államok száz éves alkotmányuk értelmében minden négy évben választanak elnököt. Az eredeti intézkedés úgy volt, hogy mindig más-más elnök választassék és senki a magas állást ne viselhesse kétszer egymás után, nehogy a legfőbb állami hatalomnak huzamosb ideig egy kézben maradása valamikép egyeduralom behozatalának megkísérlésére szolgálhasson czélul. S maga Washington, a ki Éjszaki-Amerika függetlenségét kivívta s a nagy köztársaságot megalapította, a mint elnökösködésének ideje letelt, a magánéletbe vonult vissza s polgártársainak semmi rábeszélése nem bírhatta rá, hogy tovább viselje hivatalát. Ez az újabb időben megváltozott. A meggyilkolt Lincoln s utóbb Grant tábornok több ízben voltak egymásután a köztársaság elnökei. Garfield személyében valószínűleg szintén megnyugodott volna a közbizalom ismételve is, ha egy örült ember golyójának áldozatul nem esik. Az ő halála után ismét fölton változtak az elnökök minden negyedik évben, sőt az utolsó elnök-választás, mely Clevelandot segíté az elnöki székbe, a republikánus párt huszonöt évi uralmának is végét vetett.

s e gyűlésre kétannyi delegátust küldenek, a hány electori szavazat van. Ezek a konvencziókon állapítják meg a párt-programmot s nevezik meg jelöltjüket, mire szétosznak s az egyes államokban közvetlenül a nép választja meg az electorokat. Ez idén az uralmon levő demokraták Chicagóban tartották meg konvencziójukat június 4-ikén s jelöltül újra Clevelandot, a mostani elnököt tüzték ki. A republikánusok, St.-Louisban gyűltek össze június 9-ikén s itt Harrisonot neveztek meg jelöltjüknök. November 6-ikán, az elnök-választók gyűlésén már kiderült, hogy újra a republikánus párt van többségben s hogy a demokrata Cleveland nem fog újra megválasztatni. A republikánusokat, kik oly dicsőséges hadjáratot vívtak a rabszolgaság

eltörléséért a déliek ellen, melyekből a demokrata párt az ő sorait toborzza, egy negyedszázadjártó uralom után a sorakban különösen Grant alatt rendkívül elharapódzott korrupció bukattatta meg. A bukás javukra szolgált. Megtisztították pártjukat a kompromittált és sejtésebb elemektől s most annyira megerősöde léptek elő, a mint azt sem Amerikában, sem Európában nem képzeltek volna, s még hetekkel előbb is mind itt, mind amott inkább a demokratáknak jóslgatták a győzelmet. Harrison tehát, noha forma szerint csak még egy hó mulva lesz elnökül megválasztva s ettől számítva csak négy hónapra költözik be a «fehér házba», — miután az electorok mintegy 35 szavazattöbbséggel mellette nyilatkoznak — már ma is az Egyesült-államok új elnökének tekinthető.

HARRISON BENJAMIN, AZ EGYESÜLT-ÁLLAMOK UJ ELNÖKE.

Franciaország és a Külföld Minden illatszerezés és néli és Fodrásánál La VELOUTINE Kétféle szappan BISMUTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSEREZÉS, PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárbanál kapható: Kártékony rovarok a mező- és kertgazdaságban. Praktikus gazdák és néptanítók, földmives- és vinczellériskolák számára. Ira Dr. Szaniszló Albert. Második javított és bővített kiadás. Ára füzve 50 kr.

Poudre laxative de Vichy dr. SOULIGOUX L. fűrdőorvostól Vichy-les-Bainsben. 3767 E por jeles hatással bír mindennemű székrekedésnél, különösen pedig olyanoknál, melyek az epesavzavar, májkövek, a belek petyhírdettség stb. eüfélektől vannak föltételezve. Kifüő hatással bír migraine, agy-vertóllás, aranyér stb. esetéinél. — Egy üvegvesél 1 forint 50 krajczár. Főraktár az osztrák tartományok részére Pserhofer J. gyógyszerháza Bécs, I. Singerstrasse 15. 3785

Sipőcz-féle gyógyborok! Ezen kökedveltségnek örvendő és az orvosok által is a legnagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason készítményi külföldiekkel a versenyt bátran kiállják, a legobb minőségű anyagokból készítem; ezen borok étvágygerjesztő, idegerősítő, a vérképződést elősegítő diätetikus készítmények; Pepsin bor kitüő hatású mindennemű gyermekbajoknál, vérszegény és tuberkulosus gyermekekénél, megszünteti a gyomorégést a bor v. sörnek túlságos élvezete után. 1 palack ára 1 frt 50. Coca bor az idegrendszer élénkítésére, erősítésére és tevékenységének fokozására orvosiilag sokszorosan ajánlott becses szer, rögtön megszüntet mindennemű ideges fájdalmat, migrént, fog- és arcfájdalmat. 1 palack ára 1 frt 50. China és China vasbor sápadtság, vérszegénység, étvágytalanságnál, általános gyengeségnél hosszú és nehéz betegségek után a legjobb sikerrel lesz használvá és végre kitüő erősítő szernek bizonyul, az aggkóban. 1 palack ára 1 frt 50. 10 üveg egyszerre rendelve 12 frt osztr. ért. SÍPŐCZ ISTVAN gyógyszerész. Művegyészeti laboratoriuma Pécsen. 3766

Alkalmi butor-vásárlás! PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI hazai gyártmányu asztalos és saját készítményü kárpitos butorterméiben Budapest, IV. (bélv.) koronaherczeg-utca 11. sz., I. emelet, a zsidó-utca sarkán, a főposta-palotával szemben. A lefolyt nyári idény alatt műhelyeinkben nagy mennyiségű butor gyártott, minek következtében terméink és raktáraink annyira túlhalmazóvák, hogy eme óriási készletünket minden elfogadható, még az előállítási áron alul is elárúsítjuk, amennyiben e tömeges gyártás ana kellemes helyesbe jutratott, hogy szállár minőségű, száraz anyagból készült butorainkat olcsóbban adhatjuk, mint bárhol s azokért 2 évi jótállást vállalunk. Háló, ebédli és dolgozó szoba berendezések, mindennemű fából és szinben a legújabb divatu angol, barokk, renaissance és ó német stílyben, valamint szalon-garnitúrák, a legdivatosabb francia kelmékkel bevonva, ugy ebédli és háló divánok és ottomanok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig óriási választékban találhatók. Áraink a következők: Teljes hálószoba-berendezések, u. m. 2 székény, 2 ágy, 2 öjjeli székény és mosdó 90 forinttól 700 forintig. — Teljes ebédli-berendezések, u. m. credenz, trumeaux tükörrel, asztal és 6 szék, 100 frttól 800 frtig. — Szalon-berendezések u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztaltükörrel 100 frttól 500 frtig. — Ottomanok 22 frttól 100 frtig. — Háló-divánok 20 frttól 80 frtig. — Magas támlájú ebédli-divánok, szövetből vagy bőrből, 40 frttól 200 frtig. — Iróasztalok 12 frttól 120 frtig. Ezekivül minden alaku és minőségű egyes butordarabok megrendelés és rajz szerint a legutányosabban készíttetnek. Terjedelmes képes butor árjegyzékünk ingyen és bérmentve küldetik, a vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Hazafias tisztelettel Patyi István és Társai.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárbanál kapható: Kisbirtokosok kátéja, mely utmutatóul szolgál a kisbirtokosoknak miként boldogulhatnak a mostani nyomasztó viszonyok között és mily módon juthatnak jóléthez. Ira GYURKY ANTAL. Ára füzve 60 kr.